

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVĽHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

Evidenčné číslo: 107003/B/2021/36114651176201476

METÓDY ODHALENIA PODNIKU V KRÍZE

Bakalárska práca

2021

Natália Kráľová

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVOHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

METÓDY ODHALENIA PODNIKU V KRÍZE
Bakalárska práca

Študijný program:	ekonomika a manažment podniku
Študijný odbor:	ekonómia a manažment
Školiace pracovisko:	Katedra finančného riadenia podniku
Vedúci záverečnej práce:	Ing. Jozef Lukáč, PhD.

Košice 2021

Natália Kráľová

Ekonomická univerzita v Bratislave
Podnikovohospodárska fakulta

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Natália Kráľová
Študijný program: ekonomika a manažment podniku (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Typ záverečnej práce: Bakalárska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský
Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Metódy odhalenia podniku v kríze
Anotácia: Študent v práci aplikuje viacero metód finančnej analýzy, na základe ktorých vieme diagnostikovať finančnú situáciu podniku.

Vedúci: Ing. Jozef Lukáč, PhD.
Oponent: Ing. Zuzana Kudlová, PhD.
Katedra: KFRP PHF - Katedra finančného riadenia podniku PHF, Košice
Vedúci katedry: doc. Ing. Jana Simonidesová, PhD.
Dátum zadania: 25.03.2020

Dátum schválenia: 30.04.2020
doc. Ing. Jana Simonidesová, PhD.
vedúci katedry

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Natália Kráľová

Pod'akovanie

Moja vd'aka patrí predovšetkým vedúcemu práce, Ing. Jozefovi Lukáčovi, PhD., za vedenie práce, odborné rady a užitočné pripomienky, počas celej doby spracovania záverečnej práce.

ABSTRAKT

KRÁĽOVÁ, Natália.: **Metódy odhalenia podniku v kríze.** – Ekonomická univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta; Katedra finančného riadenia podniku. – Vedúci záverečnej práce: Ing., Jozef Lukáč, PhD. – Košice: PHF EU, 2021, počet strán 66.

Cieľom záverečnej práce je: Teoreticky popísať a zhodnotiť prístupy odhalenia podniku v kríze v podmienkach konkrétneho podniku. Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje 12 grafov, 24 tabuliek a 2 prílohy. Prvá kapitola je venovaná: Charakteristike základných pojmov, ako sú kríza a podnik v kríze a vymedzeniu teoretických poznatkov finančnej analýzy a jednotlivých postupov a metód finančnej analýzy.

V ďalšej časti sa charakterizuje: Skúmaný podnik TAURIS, a.s., ciele, vybrané metódy a metodiky práce. Aplikujeme a interpretujeme výsledky finančnej analýzy pomerových ukazovateľov a metódy bonitných a bankrotných modelov, pomocou ktorých hodnotíme finančný stav spoločnosti.

Záverečná kapitola sa zaoberá: Návrhmi a odporúčaniami na zlepšenie finančnej situácie podniku, ako aj predikciou budúceho vývoja podniku.

Výsledkom riešenia danej problematiky je: Aplikovanie viacerých metód finančnej analýzy, na základe ktorých vieme diagnostikovať finančnú situáciu podniku.

Kľúčové slová:

podnik v kríze, metódy finančnej analýzy, finančná analýza, krízový manažment.

ABSTRACT

KRÁĽOVÁ, Natália.: **Methods of detecting a company in crisis.** – University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Economics; Department of Financial Management. – Thesis leader: Ing, Jozef Lukáč, PhD. – Košice: PHF EU, Year of defense: 2021, Number of pages 66.

The aim of the thesis is to theoretically describe and evaluate the approaches of detecting a company in crisis in the conditions of the selected company. The work is divided into 5 chapters. It contains 12 graphs, 24 tables and 2 appendices. The first chapter is devoted to the characteristics of basic concepts such as crisis and enterprise in crisis and the definition of theoretical knowledge of financial analysis and individual procedures and methods of financial analysis.

In the next part we characterize the researched company TAURIS, a.s, goals, selected methods and methodologies of work. We apply and interpret the results of financial analysis of ratios and methods of creditworthiness and bankruptcy models, which we use to assess the financial condition of the company. The final chapter deals with proposals and recommendations for improving the financial situation of the company, as well as predicting the future development of the company.

The result of solving the problem is the application of several methods of financial analysis, based on which we can diagnose the financial situation of the company.

Key words:

company in crisis, methods of financial analysis, financial analysis, crisis management.

Obsah

Zoznam použitých skratiek a označení.....	11
Úvod	12
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	13
1.1 <i>Kríza v podniku</i>	14
1.1.1 Rozdelenie podnikových kríz.....	15
1.1.2 Príčiny podnikových kríz	15
1.2 <i>Metódy merania krízy</i>	17
1.2.1 Bankrotné a bonitné modely	18
1.3 <i>Opatrenia ako bojovať s krízou</i>	22
1.4 <i>Finančná analýza podniku</i>	23
1.5 <i>Činitele, ktoré ovplyvňujú finančnú situáciu podniku</i>	25
1.6 <i>Zdroje finančnej analýzy</i>	26
1.6.1 Účtovná závierka.....	28
1.7 <i>Postupy a metódy finančnej analýzy</i>	30
1.7.1 Finančné pomerové ukazovatele	31
2 Cieľ práce.....	36
3 Metodika práce a metódy skúmania	38
3.1 <i>Objekty skúmania</i>	39
3.1.1 Hlavné riziká a neistoty a predpokladaný vývoj spoločnosti.....	40
3.1.2 Predmet činnosti.....	40
3.1.3 História spoločnosti.....	41
4 Výsledky práce.....	42
4.1 <i>Hodnotenie finančných pomerových ukazovateľov</i>	42
4.1.1 Hodnotenie likvidity	42
4.1.2 Hodnotenie aktivity	44

4.1.3	Hodnotenie zadlženosti	45
4.1.4	Hodnotenie rentability.....	48
4.2	<i>Hodnotenie bankrotných a bonitných modelov.....</i>	<i>50</i>
4.2.1	Altmanov model (Z – skóre)	50
4.2.2	Index dôveryhodnosti – IN05	51
4.2.3	Tafflerov model.....	52
4.2.4	Rýchly test (Kralickov Quick test).....	54
4.2.5	Index bonity	55
5	Diskusia	57
5.1	<i>Zhrnutie finančnej situácie podniku</i>	<i>57</i>
5.2	<i>Odporúčania a návrhy</i>	<i>59</i>
	Záver	62
	Zoznam použitej literatúry	63
	Prílohy.....	66

Zoznam použitých skratiek a označení

% - percento

B – Index bonity

ČPK – čistý pracovní kapitál

EBIT – zisk pred zdanením úhradou úrokov

IN05 – Index dôveryhodnosti

Q – Rýchly test

ROA – rentabilita aktív

ROE – rentabilita vlastného imania

ROI – rentabilita kapitálu

ROS – rentabilita tržieb

St. – stupeň likvidity

T – Tafflerov model

VH – výsledok hospodárenia

Z – Altmanovo Z- skóre

Úvod

V dnešnej dobe je pre podnik takmer nemožné vyhnúť sa krízovým situáciám, preto je veľmi dôležité, aby ich vedel včas odhaliť a bojovať s nimi. Krízový manažment podniku sa snaží eliminovať straty na minimum a úspešne vyriešiť vznik nečakaných udalostí. Krízové riadenie by malo vedieť predikovať pomocou vhodných podnikových nástrojov prípadné riziká a následne utlmiť ich možný dopad na spoločnosť.

Cieľom tejto bakalárskej práce je práve jedna z úloh krízového manažmentu podniku, ktorou je odhaliť pomocou využitia vhodných metód, či sa podnik nachádza v kríze alebo mu kríza hrozí. A následne navrhnúť podniku opatrenia na zlepšenie analyzovanej situácie, na základe získaných poznatkov pomocou výpočtov finančných ukazovateľov a vybraných metód. Práca je členená do piatich kapitol a niekoľkých ďalších podkapitol.

Prvá kapitola venovaná súčasnemu stavu riešenej problematiky je členená do niekoľkých podkapitol, v ktorých sa zaoberáme problematikou krízy v podniku a jej delením, ako aj metódami merania krízy, medzi ktoré sme si vybrali bonitné a bankrotné modely. Následne charakterizujeme finančnú analýzu podniku, zdroje, ktoré ju ovplyvnili, ako aj postupy a pomerové ukazovatele finančnej analýzy.

V druhej kapitole sme vytýčili hlavné ciele práce, ale aj veľmi dôležité pomocné, parciálne ciele, bez ktorých by nebolo možné naplnenie hlavného cieľa.

Tretia kapitola je venovaná metodikám využívaným pri spracovaní práce a metódam skúmania. Zároveň stručne charakterizujeme profil hodnotenej spoločnosti TAURIS, a.s., predmet jej činnosti, históriu spoločnosti a hlavné riziká, ktorým je momentálne vystavená.

Štvrtá kapitola, pomenovaná výsledky práce, je zameraná na hodnotenie výsledných hodnôt analýzy podniku. Namerané hodnoty sme získali pomocou výpočtov viacerých finančných pomerových ukazovateľov likvidity, aktivity, zadlženosti a rentability a pomocou metód piatich predikčných bonitných a bankrotných modelov.

V záverečnej piatej kapitole pod názvom diskusia, sme zhrnuli a interpretovali výsledky nadobudnutých výpočtov z predošlej kapitoly, na náklade ktorých sme boli schopní poskytnúť spoločnosti návrhy a opatrenia pomocou, ktorých by mohla zlepšiť svoju finančnú situáciu a hodnotu na trhu.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V súčasnosti sa takmer každý z nás musí vysporiadať s krízou. Posledné mesiace so sebou priniesli neľahkú situáciu, ktorá sa nejakým spôsobom dotkla každej osoby, či už fyzickej, ale aj právnickej osoby, zamestnávateľa, alebo zamestnanca. Pandémia COVID-19 významne narušila výdaje spotrebiteľov, dodávateľskú infraštruktúru, investície, obchod a priemyselnú produkciu. Nespočetné množstvo podnikateľských subjektov závislých od dovozu sa dostalo do existenčných problémov. Veľký počet podnikov dováža svoje hlavné komodity z iných krajín, zníženie pohybu tovaru cez globálny dodávateľský reťazec malo za následok nedostatok dodávok, čo vyvolalo zvýšenie cien zostatkových zásob.

Reakciou na novovzniknutú situáciu zo strany štátu je snaha pomôcť tým subjektom, ktoré táto kríza postihla najvýraznejšie. Štát neustále zavádza nové opatrenia, a tým sa snaží minimalizovať vzniknuté škody, a súčasne zmierniť šírenie pandémie. Európska únia sa tak isto snaží pomôcť a vyčlenila veľké finančné prostriedky, určené na zamedzenie hospodárskych škôd. A robí nevyhnutné kroky na obnovu oblastí najviac zasiahnutých pandemiou. Uvedené opatrenia však nie sú pre niektoré subjekty postačujúce, alebo v niektorých prípadoch nespĺňajú podmienky pre ich využitie. Kvôli tomu, sú spoločnosti, ktorým hrozí, že sa dostanú do existenčnej krízy. Pandémia koronavírusu zasiahla každú krajinu sveta. Jeho rozšírenie spôsobilo, že národné ekonomiky a podniky boli nútené začať rátať náklady, pretože vlády nepretržite zápasia s novými opatreniami proti šíreniu vírusu a pracujú na oživení ekonomík. Napriek vývoju nových vakcín, stále nie je isté, kedy dôjde k úplnému zotaveniu.

Spoločnosť v kríze je definovaná Obchodným zákonníkom ako spoločnosť, ktorá je v úpadku, alebo jej úpadok hrozí. Za úpadok považujeme situáciu, kedy je spoločnosť dlhodobo platobne neschopná. „Spoločnosti hrozí úpadok, ak pomer vlastného imania a záväzkov je menej ako 8 ku 100.“ Spoločnosť môže byť v kríze aj z dôvodu predĺženia, čo znamená, že spoločnosť, ktorá je povinná viesť účtovníctvo podľa osobitného predpisu, má viac ako jedného veriteľa a hodnota jej záväzkov je vyššia ako hodnota jej majetku. (Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.)

1.1 Kríza v podniku

Pôvod pojmu kríza pochádza z gréckeho jazyka, od slova „krino“ (konečné), hovorí o rozhodnutí, ktoré predstavovalo úspech alebo neúspech, vyjadrovalo naliehavú potrebu, pociťovanie neistoty, alebo hľadanie záchrany. (Šimák, 2004)

Počas celého životného cyklu podniku, je podnik v ekonomickom prostredí vystavovaný viacerým pozitívnym aj negatívnym faktorom, a kvôli rôznym nepriaznivým vplyvom sa často nachádza v rizikových situáciách. Podnik by mal byť schopný tieto situácie rýchlo a včas vyriešiť, na základe dostupných informácií a osobných schopností. Krízový manažment podniku potom určí varianty riešenia pri rôznom vývoji podnikateľského rizika. Možno povedať, že riziko je začiatkom a prechodom ku podnikovej kríze. Veľmi často v dôsledku nesprávnych rozhodnutí vedenia firmy a negatívneho dopadu externých činiteľov, vznikajú situácie, ktoré voláme krízové.

Krízu podniku možno definovať aj ako narušenie rovnováhy v niektorom z jeho podsystémov. To môže veľmi ľahko ohroziť dosahovanie cieľov podniku, alebo dokonca viesť k ohrozeniu jeho ďalšej existencie. Pokiaľ podnik včas identifikuje príčiny krízy a odstráni ich pomocou riadiacich zásahov, nemusí to krízu prehľbovať, ale naopak zmierniť jej dosah. (Bednárík, 2010)

Synek (2007) opisuje krízu podniku prostredníctvom troch kľúčových situácií, ktoré je možné v podniku sledovať, a na základe ktorých môžeme povedať, že sa podnik nachádza v kríze, prípadne v úpadku:

1. Podnik je dlhodobo platobne neschopný alebo je v predĺžení.
2. Podnik má výrazné problémy, ktoré môžu viesť dokonca k likvidácii.
3. Podnik neustále naráža na nedostatok kapitálu, hodnota jeho záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku.

Spôsobom riešenia úpadku dlžníka je konkurz, ten spočíva v speňažení majetku dlžníka alebo spoločnosti a následnom uspokojení pohľadávok jeho veriteľov. Cieľom konkurzu je v čo najvyššej miere uspokojiť veriteľov dlžníka, pričom veritelia sú uspokojovaní pomerne. Pomerne uspokojovanie znamená, že každý veriteľ je uspokojený zo speňaženého majetku v pomere, ktorý zodpovedá výške jeho pohľadávky k celkovej sume všetkých prihlásených pohľadávok veriteľov.

1.1.1 Rozdelenie podnikových kríz

Príčiny vzniku podnikových kríz môžu byť rôzne, na základe toho rozlišujeme nasledujúce druhy podnikových kríz.

Medzi základné krízy podnikov patria:

- ekonomická (hospodárska) kríza,
- finančná kríza,
- odbytová kríza,
- politická kríza,
- sociálna kríza,
- výrobná kríza. (Merovci a kol., 2011)

Podľa pôvodu vzniku krízy:

1. Kríza vo vnútri podniku - materiállová a surovinová, kríza vo výrobe, finančná kríza, technologická kríza, personálna a informačná kríza.

2. Mimopodnikové krízy - miestne, národné, medzinárodné a celosvetové hospodárske krízy. Patria sem krízy na odbytovom trhu, kríza zo strany ponuky, kríza dopytu, kríza konkurencieschopnosti alebo kríza spotrebiteľa. (Gozora, 2000)

Podľa rýchlosti rozvíjania:

1. Pomaly sa rozvíjajúca kríza - dochádza k pomalému poklesu podnikových výkonov. Napríklad: zánik trhu, rast nákladov, zvýšený pohyb zamestnancov.

2. Náhla kríza - jedna udalosť, ktorá vyvolá krízu. Táto udalosť zvyčajne vážne ohrozuje podnik a prichádza bez predchádzajúceho varovania. Napríklad: prírodné katastrofy, štátne reštrikcie, masívne výpady v dodávkach alebo dokonca vojnový konflikt. (Bílek, 2007)

1.1.2 Príčiny podnikových kríz

Podniky sú ohrozené množstvom rizík, ktoré vyplývajú zo samotných aktivít podniku alebo z jeho okolia, ktorými je podnik ovplyvňovaný priamo alebo nepriamo. Pôsobenie rôznych problematických faktorov predstavuje pre podnik hrozbu a pri ich

nedostatočnom riešení dochádza v podniku ku krízovej situácii. Podľa Šimák (2004) je možné príčiny podnikových rozdeliť do dvoch základných skupín, a teda na vnútorné a vonkajšie príčiny.

Medzi najčastejšie vnútorné príčiny zaraďujeme príčiny spojené so zlyhaním manažmentu na základe nesprávnych rozhodnutí. Môže sa jednať taktiež o problémy spojené s nízkou výnosnosťou finančných investícií, rizikovosťou predmetu podnikania, ale aj nedostatočnou flexibilitou pri reagovaní na zmeny trhu a cien.

Graf 1 Vnútorné príčiny krízy podniku

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Šimák (2004)

Na externé príčiny podnik nemá veľký vplyv, nedokáže ich ovplyvňovať, napriek tomu, majú na situáciu v podniku veľký dosah. Súvisia predovšetkým s vývojom svetovej ekonomiky, hospodárskou politikou, rastom úrokových sadzieb, infláciou alebo platobnou neschopnosťou zákazníkov.

2. Vonkajšie príčiny podnikovej krízy

Graf 2 Vonkajšie príčiny krízy podniku

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Šimák (2004)

1.2 Metódy merania krízy

Predovšetkým včasné odhalenie krízy zabezpečuje podniku preventívne predchádzanie ďalším krízam. Systém včasného varovania slúži hlavne na zabezpečenie bezproblémového fungovania podniku a jeho ďalšieho rastu a trhu. Podnik by mal vedieť pracovať s dostupnými informáciami a identifikovať prvé zmeny ešte skôr, ako sa prejavia vo finančnej sfére. Cieľom krízového riadenia je zabrániť zbankrotovaniu firmy. Jednou z vhodných metód odhalenia podnikovej krízy môže byť aj controlling.

Controlling predstavuje špecifickú koncepciu podnikového riadenia, ktorá je orientovaná na tvorbu zisku. Mal by včas signalizovať akýkoľvek odklon od zdravého vývoja, zistiť príčiny vzniku odchýlok a okamžite stanoviť spôsoby riešenia. Tak isto sa zameriava na vypracovanie podnikového plánu predovšetkým v oblasti zisku. (Hudáková, 2012)

Rozsiahlosť krízy a jej následne riešenie možno určiť aj pomocou týchto metód:

- Klasické metódy - metódy analýzy, syntézy, dedukcie a indukcie.
- Metódy krízového manažmentu - špecifické metódy krízového manažmentu.

- Subjektívne metódy - intuitívna metóda a metóda expertného odhadu.
- Objektívne metódy - bilančná a komparatívna metóda, metóda kritickej cesty. Takisto sem môžeme zaradiť matematicko-štatistické metódy a numerické výpočty. (Šalaga, 2009)

1.2.1 Bankrotné a bonitné modely

Určiť vývoj finančnej situácie v podniku, ako aj úspešnosť na trhu patria medzi veľmi náročné, ale dôležité úlohy. Oreský (2017) uvádza, že hodnotiť finančnú situáciu podniku možno aj za pomoci predikčných bonitných a bankrotných modelov.

Bankrotné modely vychádzajú z relevantných údajov podniku a podávajú informácie o tom, či podniku hrozí v blízkej dobe bankrot.

Altmanov index - model Z-skóre obsahuje sústavu piatich ukazovateľov, ktoré sa násobia rôznymi váhami podľa dôležitosti a potom sa sčítajú. Výsledná hodnota zobrazuje celkovú finančnú kondíciu podniku. Altmanov model obsahuje zložky finančnej analýzy ako rentabilitu, likviditu, zadlženosť a kapitálovú štruktúru. Altmanov model celkom dobre predpovedá bankrot podniku na dva roky dopredu s pravdepodobnosťou okolo 70% na dobu budúcich piatich rokov. (Synek a kol., 2009)

Tabuľka 1 Altmanova metóda

$Z = 0,717 \times X_1 + 0,847 \times X_2 + 3,107 \times X_3 + 0,42 \times X_4 + 0,998 \times X_5$	
Kde: X_1 = čistý pracovný kapitál / celkové aktíva	
X_2 = nerozdelený zisk / celkové aktíva	
X_3 = EBIT / celkové aktíva	
X_4 = trhovú hodnotu vlastného imania / cudzí kapitál	
X_5 = tržby / celkové aktíva	
Výsledok:	
$Z > 2,90$	Finančná situácia podniku je v súčasnosti aj budúcnosti dobrá.
$1,20 \leq Z \leq 2,90$	Sivá zóna, bankrot je reálny.
$Z < 1,20$	Finančná situácia podniku je zlá, hrozí bankrot.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zalai a kol. (2007)

Index dôveryhodnosti - IN05 predstavuje variáciu pôvodného indexu IN95 manželov Neumaierovcov. Tento súhrnný index hodnotí finančné zdravie spoločnosti prostredníctvom jediného čísla. Index IN05 sa tak isto okrem hodnotenia možnosti zbankrotovania spoločnosti zaoberá aj tým, či podnik vytvára pre svojich vlastníkov nejakú hodnotu. Podobne ako Altmanov index sa index IN05 skladá z niekoľkých čiastkových koeficientov, z ktorých sa každý zaoberá inou špecifickou oblasťou finančného riadenia spoločnosti. (Lukáč, 2020)

Tabuľka 2 Index IN05

$IN05 = 0,13 \times X_1 + 0,04 \times X_2 + 3,97 \times X_3 + 0,21 \times X_4 + 0,09 \times X_5$	
Kde: X_1 = celkové aktíva / cudzí kapitál	
X_2 = EBIT / nákladové úroky	
X_3 = EBIT / celkové aktíva	
X_4 = výnosy / celkové aktíva	
X_5 = obežné aktíva / krátkodobé záväzky + krátkodobé bankové úvery	
Výsledok:	
$IN05 > 1,60$	Firma tvorí hodnotu.
$0,90 < IN05 < 1,60$	Sivá zóna, firma s neurčitou situáciou.
$IN05 < 0,90$	Firma speje k bankrotu.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Scholleová (2012)

Tafflerov model je tvorený ukazovateľmi, ktoré vypovedajú o platobnej schopnosti podniku, ziskovosti, finančnom riziku či likvidite. (Sedláček, 2001)

Tabuľka 3 Tafflerov model

$Z = 0,53 \times X_1 + 0,13 \times X_2 + 0,18 \times X_3 + 0,16 \times X_4$	
Kde: X_1 = zisk pred zdanením / krátkodobé záväzky	
X_2 = obežný majetok / cudzie zdroje	
X_3 = krátkodobé záväzky / aktíva	
X_4 = tržby / aktíva	
Výsledok:	
$T > 0,3$	Pravdepodobnosť bankrotu podniku je nízka.
$T < 0,2$	Pravdepodobnosť bankrotu podniku je vysoká.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Sedláček (2001)

Bonitné modely hodnotia podnik pomocou metód predvídania vývoja finančnej situácie podniku, hodnotia či sa podnik nachádza v zlej alebo dobrej finančnej situácii, pričom sa snažia aj o prognózu budúceho vývoja podniku. (Oreský, 2017)

Rýchly test (Kralickov Quick test) metóda rýchleho testu, ktorú navrhol v roku 1990 P. Kralicek, je využívaná najmä v Európe. Predstavuje štyri ukazovatele, ktoré sú zamerané na hodnotenie finančnej stability podniku a na charakteristiku výkonnosti podniku.

Tabuľka 4 Rýchly test - ukazovatele

Podiel vlastného kapitálu (Q_1) = vlastný kapitál / aktíva spolu
Doba splácania vlastného kapitálu (Q_2) = (cudzie zdroje – peniaze – účty v bankách) / cash flow
Rentabilita vlastného kapitálu (Q_3) = EBIT / aktíva spolu
Podiel cash flow na celkových výkonoch (Q_4) = cash flow / výkony

Výslednú bonitu stanovíme potom tak, že každý ukazovateľ podľa vypočítaného výsledku ohodnotíme priradením bodového hodnotenia podľa Tabuľky 5. Výsledná hodnota sa tak následne určí ako jednoduchý aritmetický priemer jednotlivých hodnôt týchto štyroch prezentovaných ukazovateľov.

Tabuľka 5 Bodové hodnotenie Rýchleho testu

Ukazovateľ	Veľmi dobrý (1)	Dobrý (2)	Stredný (3)	Zlý (4)	Ohrozenie (5)
Q₁	> 30 %	> 20 %	> 10 %	< 10 %	záporný
Q₂	< 3 r.	< 5 r.	< 12 r.	> 12 r.	> 30 r.
Q₃	> 15 %	> 12 %	> 8 %	< 8 %	záporný
Q₄	> 10 %	> 8 %	> 5 %	< 5 %	záporný

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zalai a kol. (2010)

Pre hodnotenie celkovej situácie podniku sa odporúča vypočítať priemernú hodnotu osobitne pre finančnú stabilitu a zvlášť pre hodnotenie výnosovej situácie podniku.

Tabuľka 6 Hodnotenie podniku a interpretácia výsledkov Q testu

Hodnotenie finančnej stability $A = (Q_1 + Q_2) / 2$
Hodnotenie výnosovej situácie $B = (Q_3 + Q_4) / 2$
Hodnotenie celkovej situácie $= (A + B) / 2$
Interpretácia výsledkov: Hodnota > 3 – podnik je bonitný.
$1 < \text{Hodnota} < 3$ – podnik je v sivéj zóne.
Hodnota < 1 – problémy vo finančnom hospodárení podniku.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Oreský (2017)

Index bonity tento bonitný model využíva šesť pomerových ukazovateľov. Index bonity je využívaný najmä v nemecky hovoriacich krajinách.

Tabuľka 7 Hodnotenie finančno-ekonomickej situácie objektu pomocou indexu bonity

$B = 1,5 \times X_1 + 0,08 \times X_2 + 10 \times X_3 + 5 \times X_4 + 0,3 \times X_5 + 0,1 \times X_6$	
Kde: X_1 = cash flow/cudzí kapitál, X_2 = celkový kapitál/cudzí kapitál, X_3 = zisk pred zdanením/celkový kapitál, X_4 = zisk pred zdanením/celkové výkony, X_5 = zásoby/aktíva celkom, X_6 = celkové výkony/celkový kapitál	
Výsledok:	$-3 < B < -2$ Finančná situácia podniku je extrémne zlá.
	$-2 < B < -1$ Finančná situácia podniku je veľmi zlá.
	$-1 < B < 0$ Finančná situácia podniku je zlá.
	$0 < B < 1$ Podnik má určité problémy.
	$1 < B < 2$ Finančná situácia podniku je dobrá.
	$2 < B < 3$ Finančná situácia podniku je veľmi dobrá.
	$B > 3$ Finančná situácia podniku je extrémne dobrá.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zalai a kol. (2007)

1.3 Opatrenia ako bojovať s krízou

Keď sa podnik ocitne v kríze nastupuje krízové riadenie podniku, krízový manažment sa snaží o redukciu podnikateľského rizika a odstránenie ohnísk strát a vzniku krízy. Krízové riadenie pozostáva z nasledujúcich činností a opatrení ako bojovať s krízou.

- Flexibilita - schopnosť podniku pohotovo zareagovať na rôzne zmeny, taktiež neustále hľadať nové možnosti, ako zvýšiť trhovú podiel firmy, udržať si najlepších pracovníkov a hlavne kľúčových zákazníkov. Krízu vníma ako príležitosť, nie hrozbu.
- Diagnostika finančného zdravia podniku v dobe krízy. Stav spoločnosti sa vyhodnocuje pomocou finančno-ekonomickej analýzy podniku, celkovej bonity podniku, silných a slabých stránok podniku v porovnaní s konkurenciou.
- Výber vhodných metód eliminácie rizika medzi, ktoré patria diverzifikácia rizika (rozloženie rizika na širšiu základňu za účelom limitovania možných strát), prípadne prenos rizika na iné subjekty alebo poistenie rizika.
- Využitie krízovej komunikácie, komunikovať so zamestnancami a informovať ich o konkrétnych cieľoch firmy v dobe krízy. (Rais, 2006)

Z teoretického hľadiska môžeme optimálnu reakciu podniku na krízu popísať ako zásadné prispôsobenie sa situácii a okamžitú zmenu stratégie z ktorejkoľvek skôr prijatej na elementárne zadanie „prežiť“. (Kislingerová, 2010)

Spoločnosť môže v prípade postupujúcej krízy, využiť tieto stratégie a možnosti záchrany:

- Stratégia odstránenia ohnísk podnikových kríz - vzniku krízy sa snaží predchádzať dostatočnými investíciami a opustením oblasti, kde je hrozba krízy najrozšírenejšia.
- Stratégia výskumu trhu a marketingu - analýza zákazníkov, silných a slabých stránok konkurencie umožňuje odhaliť vývoj krízy.
- Konsolidácia - vnútorné ozdravenie podniku, ktorého úlohou je znížiť úroveň podnikového rizika. Predmet a rozsah činnosti podnikania sa zachováva, to sa týka aj organizačnej štruktúry. Hľadajú sa riešenia na odstránenie ohnísk ťažkostí a problémov, ktoré odhalila diagnostika a následne prijíma úsporné opatrenia.

- Sanácia - sanácia nastupuje, ak sa podnik nachádza v hlbokom stave krízy. Je to súbor opatrení, ktoré umožnia spoznať príčiny krízy a naštartujú ozdravovací proces. V rámci nej sa odstraňujú všetky vedľajšie podnikové činnosti z podniku a ostáva iba zdravé jadro. Vykonávajú ich skúsené poradenské a finančné firmy. (Bílek, 2007)
- Fúzia - predstavuje formu zrušenia podniku bez likvidácie. Fúzia rozlišuje zlúčenie a splynutie podnikov. Pri splynutí pôvodné spoločnosti zanikajú a vzniká nová spoločnosť. Pri zlúčení zanikajúca spoločnosť prechádza do druhej spoločnosti.
- Likvidácia - likvidáciou predchádzame ďalšiemu zhoršovaniu finančnej situácie a následnému bankrotu. Výsledkom likvidácie by malo byť uspokojenie všetkých veriteľov a vysporiadanie sa s vlastníkmi. Ukončením likvidačného procesu je vymazanie spoločnosti z obchodného registra. (Zuzák, 2009)

1.4 Finančná analýza podniku

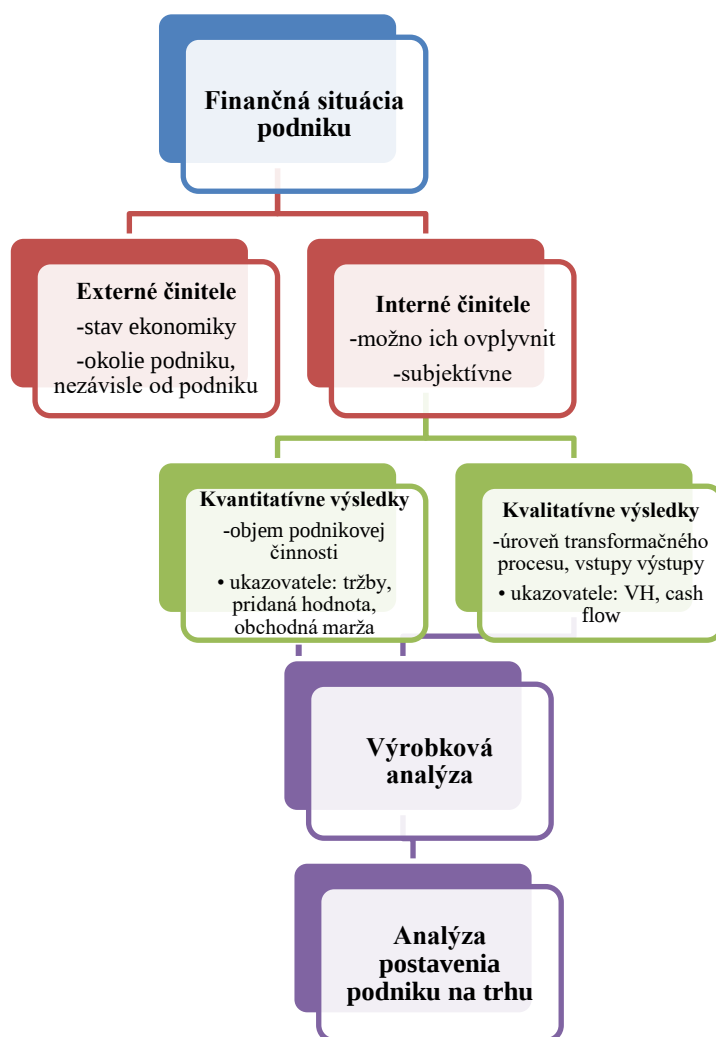
Finančná analýza je súbor činností, ktorých cieľom je získať informácie o finančnom zdraví podniku a komplexne zhodnotiť jeho finančnú situáciu. Cieľom finančnej analýzy je teda poznať a zhodnotiť finančnú situáciu podniku. Identifikovať silné ako aj slabé stránky, ktoré by v budúcnosti mohli viesť k problémom v podniku. Predmetom finančnej analýzy podniku sú procesy a pohyb majetku a kapitálu vo firme, ktoré ovplyvňujú ekonomické výsledky, v záujme dosahovania stanovených podnikateľských cieľov. Výsledky finančnej analýzy sú dôležité pre mnohé subjekty, hlavne pre vedenie spoločnosti, ktoré tento zdroj informácií využíva na riadenie spoločnosti, ako aj na strategické rozhodovanie. Rovnako, je finančná analýza dôležitá aj pre záujmové skupiny, akými sú investori a akcionári, dodávatelia, banky a ostatní veritelia, ktorí sa zaujímajú hlavne o ziskovosť a o likviditu spoločnosti. (Kislingerová, 2010)

Finančná analýza hodnotí výsledky podniku za určité analyzované obdobie. Obsahom finančnej analýzy je komplexne zhodnotiť výsledky podniku a identifikovať činitele, ktoré ich ovplyvnili. Zameriava sa na stanovenie diagnózy pomocou nástrojov finančného zdravia podniku. Pojem finančné zdravie podniku sa využíva na vyjadrenie uspokojivej finančnej situácie podniku. Vo všeobecnosti považujeme za finančne zdravý podnik, taký podnik, ktorý je schopný vzhľadom na výšku rizika, ktoré je spojené s daným

druhom podnikania, naplňať zmysel svojej existencie. A zároveň je schopný dlhodobo zhodnocovať vložený kapitál, dosahovať zisk. (Oreský, 2017)

Výsledky, ktoré finančná analýza hodnotí, delíme na:

1. základné výsledky - primárna analýza súhrnných výsledkov, ovplyvňujú postavenie podniku na trhu.
2. čiastkové výsledky - sekundárna analýza parciálnych výsledkov, silných a slabých miest podniku. (Farkašová, 2007)

Obrázok 1 Analýza súhrnných výsledkov

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zalai (2010)

Využitie výsledkov finančnej analýzy v riadení podniku:

- navrhnutie opatrení, ktorých realizácia zabezpečí dosiahnutie podnikových cieľov,
- získanie podkladov pre rozhodovanie o kapitálovom vstupe,
- porovnanie pozície podniku s konkurenciou. (Pulakos, 2009)

1.5 Činitele, ktoré ovplyvňujú finančnú situáciu podniku

Počas celej doby činnosti podniku, na podnik vplývajú činitele, ktoré ovplyvňujú jeho aktivitu a majú na celý podnik pozitívny alebo negatívny dopad. Podľa smerovania ich vplyvu delíme tieto činitele na externé (vychádzajú z verejne dostupných údajov) a interné činitele (vychádzajú zo zdrojov vnútorného informačného systému podniku).

- **Externé činitele**, sú objektívne, vonkajšie činitele. Pôsobia na podnik a jeho okolie, nemožno ich ovplyvniť ani zmeniť, ako napríklad legislatíva, monetárna politika bánk.
- **Interné činitele**, sú subjektívne, vo vnútri podniku. Podnik ich môže svojimi aktivitami ovplyvniť. Predstavujú informácie z vnútropodnikového účtovníctva.

Z hľadiska času delíme finančnú analýzu na analýzu ex post / ex ante:

- **Retrospektívna analýza (ex post)**, pre správnosť finančnej analýzy je dôležité poznať účtovné a štatistické informácie z blízkej alebo vzdialenejšej minulosti. Zaoberá sa hodnotením činiteľov z minulosti, ktoré sa rozhodujúcim spôsobom podieľali na súčasnom stave podniku.
- **Perspektívna analýza (ex ante)** sa naopak zaoberá predvídaním budúcnosti podniku. Pomocou týchto analýz vieme podnik pripraviť na vznik krízových situácií, prípadne niektorým rizikám úplne predísť. (Oreský, 2017)

Používatelia finančnej analýzy:

Informácie o finančnej situácii podniku sú veľmi dôležité nielen pre podnik samotný, ale aj pre jeho rôznych užívateľov. Podľa toho, v akom vzťahu k firme sa títo používatelia nachádzajú, ich delíme na externých a interných užívateľov.

Externí

- Akcionári a investori, zaujímajú ich finančná výkonnosť podniku, ako aj to, či sa im oplatí investovať, respektíve či sú ich investície vhodne využívané.
- Banky a veritelia, kontrolujú pomocou finančnej analýzy stav, v akom sa podnik nachádza pri poskytovaní úverov.
- Štát a jeho orgány, majú záujem o podnik z hľadiska toho, či si plní svoje daňové povinnosti. Informácie tiež využíva na to, aby vedel kontrolovať podniky, ktorým bola pridelená štátna zákazka.
- Obchodní partneri podniku (odberatelia, dodávatelia), sa zaujímajú o informácie z finančnej analýzy hlavne kvôli schopnosť podniku splácať záväzky, solventnosti a likvidite podniku.
- Konkurencia, táto skupina má záujem porovnávať svoje výsledky s analyzovaným podnikom a z toho vyvodíť závery pre smerovanie vlastných aktivít.
- Zákazníci. (Kotulič a kol., 2007)

Interní

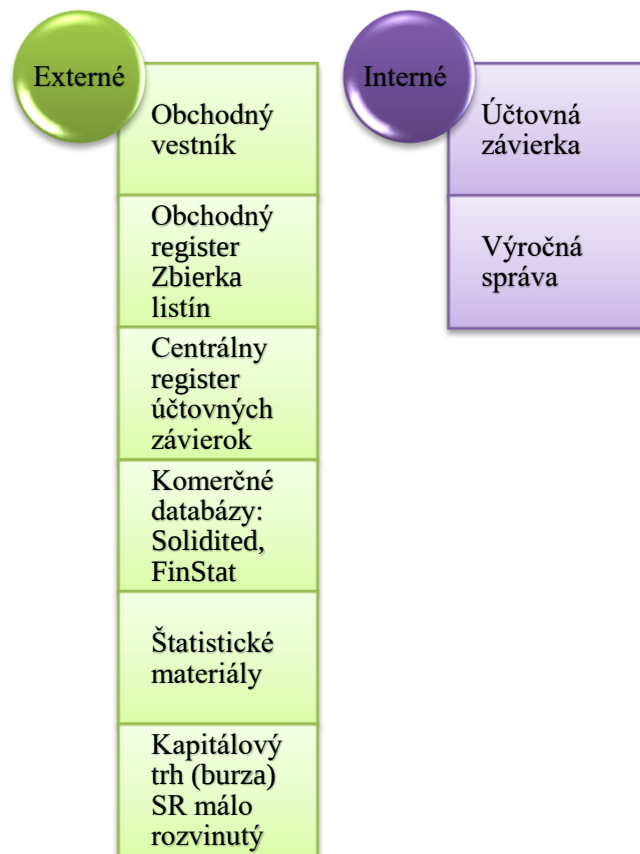
- Manažéri, využívajú informácie ku krátkodobému a dlhodobému riadeniu podniku.
- Zamestnanci, využívajú informácie na to, aby zistili stav hospodárenia podniku, v ktorom pracujú, z hľadiska ich zamestnania do budúcnosti, kariérneho rastu či zvyšovania mzdy.
- Odborári. (Kotulič a kol., 2007)

1.6 Zdroje finančnej analýzy

Úspešné vykonanie finančnej analýzy podniku je podmienené získaním čo najväčšieho počtu informácií rôznorodého charakteru. Informácie zvnútra podniku vypovedajú o jeho finančnom stave a hospodárení. Externé údaje slúžia na porovnávanie podnikov pôsobiacich v rovnakom odvetví podnikoch, či v ekonomike ako takej.

Zdroje informácií o prostredí podniku, i o jeho konkurentoch sú často voľne dostupné. Radíme medzi nich rôzne štatistické údaje, publikácie, databázy, informácie z tlače a iných médií. Najdôležitejším zdrojom pre analýzu podniku sú však jeho interné údaje zaznamenané v účtovníctve. (Zalai, K. a kol., 2006)

Podľa Oreského (2017) sú najčastejšie využívanými zdrojmi finančnej analýzy vnútropodnikové účtovné výkazy podniku, medzi ktoré patria hlavne informácie dostupné z účtovnej závierky. Tieto interné informácie sa týkajú priamo analyzovaného podniku. Súčasný stav podnikových financií, ich príčiny a následky, sú výsledkom zoskupovania potrebných externých informácií z ekonomického prostredia, kapitálového trhu. Externé informácie sú pôvodom z vonkajšieho prostredia podniku, domáceho ale aj zahraničného. Patria tu napríklad informácie z odvetvových analýz alebo regulačné opatrenia vlády a európskych inštitúcií.

Obrázok 2 Interné a externé zdroje informácií

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Krištof (2016)

1.6.1 Účtovná závierka

Účtovná závierka je každoročný výstup finančného účtovníctva podniku. V účtovnej závierke sa zobrazuje celý reprodukčný proces podniku. Nájde sa v nej podmienky realizácie reprodukčného procesu podniku, jeho priebeh, ako aj výsledky procesu. Údaje účtovnej závierky vypovedajú o finančnej situácii podniku, jeho stabilite a výkonnosti pre jej používateľov. (Oreský, 2017)

Zákon o účtovníctve definuje účtovnú závierku ako štruktúrovanú prezentáciu skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, poskytovanú osobám využívajúcim tieto informácie. (Zákon č. 431/2002)

Súčasti účtovnej závierky - závisia od sústavy, v ktorej podnik účtuje:

A. Jednoduché účtovníctvo:

- výkaz o majetku a záväzkoch
- výkaz o príjmoch a výdavkoch

B. Podvojný účtovníctvo:

- súvaha
- výkaz ziskov a strát
- poznámky

Úplná účtovná závierka obsahuje tieto časti:

- a) súvaha,
- b) výkaz ziskov a strát,
- c) prehľad finančných tokov (cash flow),
- d) poznámky.

Súvaha obsahuje informácie o podnikovom majetku a finančných zdrojoch jeho krytia. Majetok podniku predstavujú v súvahe jeho aktíva, pasívami sú jeho finančné zdroje. Súvaha charakterizuje majetok z dvoch perspektív. Na jednej strane súvahy sa nachádza hodnota majetku a na druhej zdroje financovania majetku. Preto sa súvaha zakladá na bilančnom princípe.

Tabuľka 8 Základná schéma bilancie súvahy

Aktíva	Súvaha ku dňu...	Pasíva
Pohľadávky za upísané vlastné imanie		Vlastné imanie
Neobežný majetok		Základné imanie
Dlhodobý nehmotný majetok		Kapitálové fondy
Dlhodobý hmotný majetok		Fondy zo zisku
Dlhodobý finančný majetok		Výsledok hospodárenia minulých rokov
Obežný majetok		Záväzky
Zásoby		Rezervy
Dlhodobé pohľadávky		Dlhodobé záväzky
Krátkodobé pohľadávky		Krátkodobé záväzky
Krátkodobý finančný majetok		Bankové úvery a výpomoci
Časové rozlíšenie		Časové rozlíšenie
SPOLU MAJETOK		SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY

Zdroj: Vlastné spracovanie

Výkaz ziskov a strát poskytuje informácie o výnosnosti účtovnej jednotky za určité účtovné obdobie. Vo výkaze ziskov a strát sa uvádzajú informácie o nákladoch, výnosoch a výsledku hospodárenia za účtovné obdobie. Výkaz ziskov a strát umožňuje analyzovať činitele, ktoré podmienili výsledok hospodárenia, a práve preto má pre finančnú analýzu veľký význam.

Cash flow (peňažný tok, hotovostný tok) hovorí o reálnom pohybe peňazí v podniku. Peňažný tok vyjadruje hotovostné toky podniku za určité obdobie (mesiac, štvrt'rok, rok). Výkaz peňažných tokov charakterizuje schopnosti a potrebu finančnej jednotky vytvárať tieto peňažné toky. Prehľad finančných tokov zobrazuje výdavky a príjmy, na rozdiel od výkazu ziskov a strát, ktorý sleduje výnosy a náklady.

Poznámky poskytujú rozsiahlejšie informácie k jednotlivým údajom zo súvahy a výkazu ziskov a strát a dopĺňujúce skutočnosti pre správne pochopenie účtovnej závierky v podvojnóm účtovníctve. Napríklad použité účtovné metódy, obstarávacie ceny dlhodobého majetku, rozdelenie výsledku hospodárenia. (Matisková a kol., 2012)

1.7 Postupy a metódy finančnej analýzy

Postupy finančnej analýzy líšia aj vzhľadom na rozdielnosť podnikových cieľov. Synek (2006) uvádza najviac rozšírený postup na vytvorenie finančnej analýzy.

1. Uskutočniť vertikálnu a horizontálnu analýzu výkazov.
2. Vypočítať pomerové finančné ukazovatele a vyhodnotiť ich úroveň.
3. Zhodnotiť vývoj ukazovateľov v čase.
4. Porovnať dosiahnuté výsledky s konkurenciou, odvetvím.
5. Analyzovať vzťahy medzi ukazovateľmi.
6. Navrhnuť opatrenia na zlepšenie do budúcnosti.

Tieto dve metódy sú najviac využívanými pri tvorbe finančnej analýzy.

- **Absolútna metóda**

Ukazovatele sú získané priamo zo súvahy alebo z výkazu ziskov a strát. Za najväčšiu nevýhodu tejto metódy sa považuje náročnosť porovnávaní rôzne veľkých podnikov. K absolútnym ukazovateľom priradujeme rozdielové ukazovatele, ktoré získame tak, že urobíme rozdiel dvoch absolútnych ukazovateľov, napr. čistý prevádzkový kapitál.

$$\text{ČPK} = \text{Obežné aktíva} - \text{Krátkodobé záväzky}$$

- **Relatívna metóda**

Hovorí o vzťahu dvoch rôznych veličín. Ich číselná hodnota vyjadruje pomer veľkosť jedného javu pripadajúceho na druhý. Môžeme ich využívať pri porovnávaní podnikov s rôznym zameraním. Relatívna metóda je citlivá na veľkosť podniku. Podľa konštrukcie relatívnych ukazovateľov poznáme podielové ukazovatele, indexy a vzťahové ukazovatele. (Grunwald, 2004)

Vertikálna a horizontálna analýza

Horizontálna analýza porovnáva zmenu výsledkov konkrétnych veličín v čase. Hľadá vzťah medzi majetkom a zdrojmi jeho krytia. Hovoríme jej tiež analýza vývojových trendov. Pri základnej identifikácii pracujeme bežne s päťročným obdobím. Najčastejšie je vyjadrená percentom alebo indexom.

Vertikálna analýza charakterizuje podiel časti na celku. Pri vertikálnej analýze výkazu ziskov a strát vyjadrujeme percentuálny podiel jednotlivých položiek na celkových tržbách. Pri analýze súvahy ide o podiel jednotlivých položiek na celkovom majetku. Táto metóda analýzy nám umožňuje skúmať majetkovú a kapitálovú štruktúru podniku, výnosov a nákladov podniku, ako aj identifikovať položky, ktoré sa najviac podieľali na tvorbe zisku. (Oreský, 2017)

1.7.1 Finančné pomerové ukazovatele

Podľa Ručková (2011) členíme pomerové ukazovatele na:

1. Ukazovatele likvidity
2. Ukazovatele aktivity
3. Ukazovatele zadlženosti
4. Ukazovatele rentability
5. Ukazovatele trhovej hodnoty

1.7.1.1 Ukazovatele likvidity

Vyjadrujú schopnosť podniku uhrádzať svoje záväzky, pričom táto schopnosť sa viaže na dlhšie obdobie. Likvidita- solventnosť je schopnosť podniku premeniť majetok na najlikvidnejšie peniaze, z ktorých sa uhradia záväzky spoločnosti. Dobrá likvidita patrí medzi hlavné podnikové ciele. (Fetisovová a kol., 2016)

Majetok delíme podľa stupňa likvidnosti do nasledovných tried:

- Najlikvidnejšie (peniaze, ceniny, krátkodobé cenné papiere),
- Majetkové súčasti realizované v krátkej dobe (splatné krátkodobé pohľadávky),
- Menej likvidné (zásoby),
- Dlhodobo likvidné (obligácie, dlhodobé pôžičky),
- Nelikvidné (dlhodobý hmotný majetok). (Farkašová, 2008)

Tabuľka 9 Ukazovatele likvidity

Pohotovú likviditu (likvidita 1. stupňa, angl. Cash Ratio) je schopnosť splatiť krátkodobé záväzky najviac likvidnými zdrojmi. Jej odporúčaná úroveň sa často pohybuje v hodnotách 0,2 – 0,5.	
$\text{Likvidita 1. stupňa} = \frac{\text{finančné účty}}{\text{krátkodobé záväzky spolu}}$	(1)
Bežná likvidita (likvidita 2. stupňa, angl. Quick/Acid Test Ratio) je schopnosť splatiť krátkodobé záväzky peňažnými ekvivalentami a pohľadávkami. Odporúčaná úroveň sa pohybuje v rozmedzí hodnôt 1 – 1,5.	
$\text{Likvidita 2. stupňa} = \frac{\text{finančné účty} + \text{pohľadávky}}{\text{krátkodobé záväzky spolu}}$	(2)
Celková likvidita (likvidita 3. stupňa, angl. Current Ratio) je schopnosť hradiť krátkodobé záväzky prostredníctvom krátkodobého majetku. Odporúčaná úroveň tohto ukazovateľa je sa pohybuje medzi 1,8 – 2,5.	
$\text{Likvidita 3. stupňa} = \frac{\text{finančné účty} + \text{pohľadávky} + \text{zásoby}}{\text{krátkodobé záväzky spolu}}$	(3)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Vlachynský (2002)

Likvidné riziko je definované ako stav, v ktorom sa podnik nachádza, keď už nemá peňažné prostriedky na včasné plnenie svojich záväzkov voči veriteľom (banky, dodávatelia, poisťovne).

Príčiny vzniku likvidného rizika:

- Stratovosť.
- Neschopnosť financovania mimoriadnych situácií.
- Financovanie investičnej činnosti z prevádzkových zdrojov.
- Vysoký podiel problematických (nelikvidných) pohľadávok, zásob. (Oreský, 2017)

1.7.1.2 Ukazovatele aktivity

Vyjadrajú ako účinne podnik využíva svoj majetok, respektíve viazanosť majetku v transformačnom procese podniku. Snažia sa kvantifikovať efektívnosť podniku so spravovať svoj majetok. Ukazovatele aktivity slúžia na posúdenie doby obratu majetku a jeho jednotlivých podnikových častí. Pre podnik je zrýchľovanie obratu pozitívnym trendom, vedie totiž k zvýšeniu tržieb. (Zalai a kol., 2013)

Tabuľka 70 Ukazovatele aktivity

Ukazovateľ doby obratu zásob meria rýchlosť, za ktorú podnik priemerne predá svoje zásoby. Inak povedané, udáva dobu, ktorá je nutná na prechod peňažných prostriedkov cez výrobnú tovarovú podobu späť do peňažnej formy.	
$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{priemerný stav zásob}}{\text{tržby}} \times \text{počet dní v období}$	(4)
$\text{Rýchlosť obratu zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{priemerný stav zásob}}$	(5)
Doba inkasa pohľadávok vyjadruje priemernú dobu obchodného úveru podniku poskytnutého zákazníkovi. Inak povedané udáva priemerný počet dní trvania procesu od predaja k inkasu.	
$\text{Doba inkasa pohľadávok} = \frac{\text{priemerný stav pohľadávok}}{\text{tržby}} \times \text{počet dní v období}$	(6)
Ukazovateľ doby splatnosti záväzkov vyjadruje priemernú lehotu od vzniku záväzku po jeho splatnosť. Vyjadruje priemernú dĺžku obchodného úveru od dodávateľov.	
$\text{Doba úhrady záväzkov} = \frac{\text{priemerný stav záväzkov}}{\text{náklady}} \times \text{počet dní v období}$	(7)
Ukazovateľ obratu aktív vyjadruje, koľko peňažných jednotiek/tržieb vyprodukovala peňažná jednotka majetku/aktív.	
$\text{Obrat aktív} = \frac{\text{tržby}}{\text{celkové aktíva}}$	(8)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Sedláček (2007)

1.7.1.3 Ukazovatele zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti vyjadrujú do akej miery podnik využíva cudzí kapitál popri financovaní podnikových potrieb. Hodnotia schopnosť podniku splácať dlhy. Podiel vlastných a cudzích zdrojov ovplyvňuje finančnú stabilitu podniku. Stabilný podnik sa vyznačuje vysokým podielom vlastných zdrojov. Platí, že čím vyššia je zadlženosť, tým väčšie je aj riziko podnikania. Vysoké percento zadlženosti vedie k problémom so získavaním cudzích zdrojov financovania. (Matisková, 2012)

Tabuľka 11 Ukazovatele zadlženosti

Celková zadlženosť ukazovateľ celková zadlženosť vyjadruje úroveň využitia cudzieho kapitálu v podniku. $\text{Celková zadlženosť v \%} = \frac{\text{celkové záväzky a úvery}}{\text{celkové aktíva}} \times 100 \quad (9)$
Stupeň finančnej samostatnosti ukazovateľ vyjadruje, do akej miery podnik kryje svoj majetok vlastným imaním. Je ukazovateľom finančnej stability podniku. $\text{Stupeň finančnej samostatnosti} = \frac{\text{vlastné imanie}}{\text{celkové aktíva}} \quad (10)$
Finančná páka ukazovateľ pomeru cudzích zdrojov k vlastnému imaniu označovaný ako angl. Leverage. Ukazovateľ finančnej páky začína na hodnote 1, a to v prípade, že celý majetok podniku (celkové aktíva) je krytý len vlastným imaním. Zvyšovaním hodnoty ukazovateľa finančnej páky rastie využitie cudzích zdrojov. $\text{Finančná páka} = \frac{\text{celkové aktíva}}{\text{vlastné imanie}} \quad (11)$
Krytie úrokov určuje, koľkokrát je podnik schopný zaplatiť úroky zo zisku pred zdanením. Určuje teda schopnosť podniku splácať úrok za využívanie cudzieho kapitálu. $\text{Krytie úrokov} = \frac{\text{zisk pred zdanením} + \text{nákladové úroky}}{\text{nákladové úroky}} \quad (12)$
Tokové zadlženie v rokoch vyjadruje dĺžku obdobia, za ktoré je podnik schopný splatiť svoje záväzky. $\text{Tokové zadlženie v rokoch} = \frac{\text{záväzky a úvery} - \text{likvidné prostriedky}}{\text{ročný cash flow}} \quad (13)$

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Oreský (2017)

1.7.1.4 Ukazovatele rentability

Ukazovatele rentability, výnosnosti či návratnosti vyjadrujú efektívnosť hospodárenia podniku s jeho majetkom. Charakterizujú schopnosť podniku využívať zdroje a aktíva podniku potrebné na tvorbu zisku. Analýzou jeho schopnosti hradiť svoje záväzky možno získať spoľahlivú výpoveď o finančnej situácii podniku. Vo všeobecnosti je výpočet rentability realizovaný ako výpočet pomeru zisku k vloženému kapitálu. (Matisková, 2012)

Tabuľka 12 Ukazovatele rentability

Rentabilita kapitálu (ROI angl. Return on Investment) charakterizuje intenzitu, s akou je reprodukovaný kapitál podniku. $\text{Rentabilita kapitálu v \%} = \frac{\text{čistý zisk} + \text{úrok}}{\text{celkový kapitál}} \times 100 \quad (14)$
Rentabilita aktív (ROA angl. Return on Assets) hovorí o návratnosti aktív, o efektívnosti hospodárenia firmy. Vyjadruje výnosnosť celkového kapitálu podniku. $\text{Rentabilita aktív v \%} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{celkové aktíva}} \times 100 \quad (15)$
Rentabilita vlastného imania (ROE angl. return on Equity) vyjadruje výnosnosť vlastného kapitálu vloženého do podnikania. Ide o ukazovateľ, ktorý vyjadruje výnosnosť vlastného imania a je dôležitý pre majiteľov podniku aj konkurenciu. Investorom umožňuje zistiť, či sa ich kapitál reprodukuje intenzitou zodpovedajúcou riziku investície. $\text{Rentabilita vlastného kapitálu v \%} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastné imanie}} \times 100 \quad (16)$
Rentabilita tržieb (ROS angl. Return on Sale) charakterizuje trhovú úspešnosť podniku. Tento ukazovateľ je často označovaný ako zisková marža. Vyjadruje percentuálny podiel výsledku hospodárenia na tržbách za predaj tovaru, výrobkov a služieb. $\text{Rentabilita tržieb} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} \quad (17)$

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Fetisovová (2016)

2 Ciel' práce

Ciel' je dôležitým začiatkom každej práce, bez cieľa nie je totižto možné ani uskutočnenie alebo vyhodnotenie akejkoľvek práce. Aby sme ho vedeli správne naplniť, každý cieľ by mal byť SMART (špecifický, merateľný, dosiahnuteľný, reálne uskutočniteľný a časovo ohraničený). (Morrison, 2010). Preto je veľmi dôležité vytýčiť si hlavný cieľ ešte pred začatím práce a snažiť sa o jeho naplnenie pomocou menších čiastkových cieľov. Bakalárska práca je teda zameraná na odhalenie podniku v kríze v konkrétnom podniku. Ako predmet skúmania sme si zvolili spoločnosť TAURIS, a.s., z dôvodu dostupnosti informácií, ktoré nám boli poskytnuté vďaka úzkej spolupráci so zamestnancom, ktorý v tomto podniku pracuje.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je teoreticky popísať a zhodnotiť metódy odhalenia podniku v kríze v podmienkach konkrétno podniku. Pomocou aplikovania viacerých metód finančnej analýzy vieme diagnostikovať finančnú situáciu podniku. Aby bol podnik pripravený na nečakané situácie mal by venovať činnosti analýzy jeho finančno-ekonomickej situácie veľkú pozornosť, a tak isto by mal byť schopný investovať určitú časť kapitálu ako aj ľudských zdrojov. Splnenie hlavného cieľa je podmienené aj realizovaním niektorých čiastkových činností. Medzi základné parciálne činnosti, ktoré sme využili patria:

Analýza teoretických poznatkov, na získanie a spracovanie potrebných dát sme využili interné zdroje vybranej spoločnosti TAURIS, a.s., ako sú účtovná závierka alebo výkaz ziskov a strát. Tieto zdroje sme doplnili o informácie zo štatistík a ďalších databáz dostupných na internete. Na základe poskytnutých materiálov sme vybrali najvhodnejšie metódy, ktoré sme následne spracovali do grafov a tabuliek.

Aplikácia vybraných metód na vybranej spoločnosti, za pomoci využitia údajov z účtovných výkazov. Ohodnotenie výsledkov finančnej situácie podniku v čase a následne objasnenie ich významu v nadväznosti na jednotlivé zmeny v účtovných výkazoch spoločnosti. Charakteristika bonity a podnikateľského rizika spoločnosti na základe finančnej diagnostiky pomerových ukazovateľov, ako aj bankrotných a bonitných modelov.

Zhodnotenie výsledkov finančnej analýzy a následné vyvodenie záverov, na základe ktorých spoločnosti navrhujeme opatrenia pomocou ktorých, by mohla zlepšiť svoje finančné zdravie a konkurencieschopnosť na trhu. Na základe navrhnutých opatrení bude podnik

v prípade hroziaceho rizika flexibilne pripravený reagovať a blížiacu sa krízu odvrátiť, alebo znížiť jej dôsledky na minimum.

3 Metodika práce a metody skúmania

Rozhodovanie finančného riadenia podniku vychádza vždy z vopred pripravenej finančnej analýzy. Na dosiahnutie cieľa bakalárskej práce bolo potrebné využiť nasledujúce metódy, vďaka ktorým bolo možné zhodnotiť finančnú situáciu podniku.

Získavanie údajov z knižných zdrojov dostupných v knižniciach, z internetových zdrojov, akými sú vedecké články alebo iné odborné práce, online knihy, či ekonomické databázy dostupné na internete. Ako hlavný zdroj pre potreby finančnej analýzy sme využili finančné výkazy spoločnosti. Na základe výskumu dostupných zdrojov sme zhodnotili využiteľnosť získaných informácií, ako aj vhodnosť ich použitia pri vypracovaní a výpočtoch jednotlivých finančných ukazovateľov a modelov.

Analýza pomerových ukazovateľov, ktorej výsledkom sú hodnoty pomerových ukazovateľov likvidity, aktivity, zadlženosti a rentability. Pričom každá z nich vypovedá o určitej časti finančného zdravia podniku. Výsledné hodnoty sme porovnávali v čase, konkrétne za sledované obdobie piatich rokov.

Aplikovanie bonitných a bankrotných modelov, ktoré sú zostavené za účelom posúdenia finančnej situácie podniku a stanovenia prognózy jeho budúceho vývoja. Medzi bankrotné modely, ktoré využijeme patria Altmanov bankrotný model, ktorý v jednej výslednej hodnote tzv. Z-skóre, vyjadruje finančný stav spoločnosti. Ďalej využijeme Tafflerov bankrotný model, ako aj Index dôveryhodnosti IN05, výhodnou využitia daného modelu je, že zlučuje pohľad veriteľa, ako aj vlastníka. K bonitným modelom, ktoré použijeme patri Index bonity, pomocou ktorého vieme na základe jednotlivých pomerových ukazovateľov zhodnotiť úroveň bonity spoločnosti. Ako ďalší model hodnotenia bonity podniku sme si vybrali Kralicekov rýchly test, hlavne kvôli jeho jednoduchosti a rýchlosti.

Komparácia je metódou, pomocou ktorej porovnávame objekty alebo javy, na základe spoločných znakov. Metódu komparácie využijeme na porovnávanie zmien jednotlivých aplikovaných finančných ukazovateľov z hľadiska času a následne pri hodnotení vypočítaných hodnôt v porovnaní s odporúčanými hodnotami.

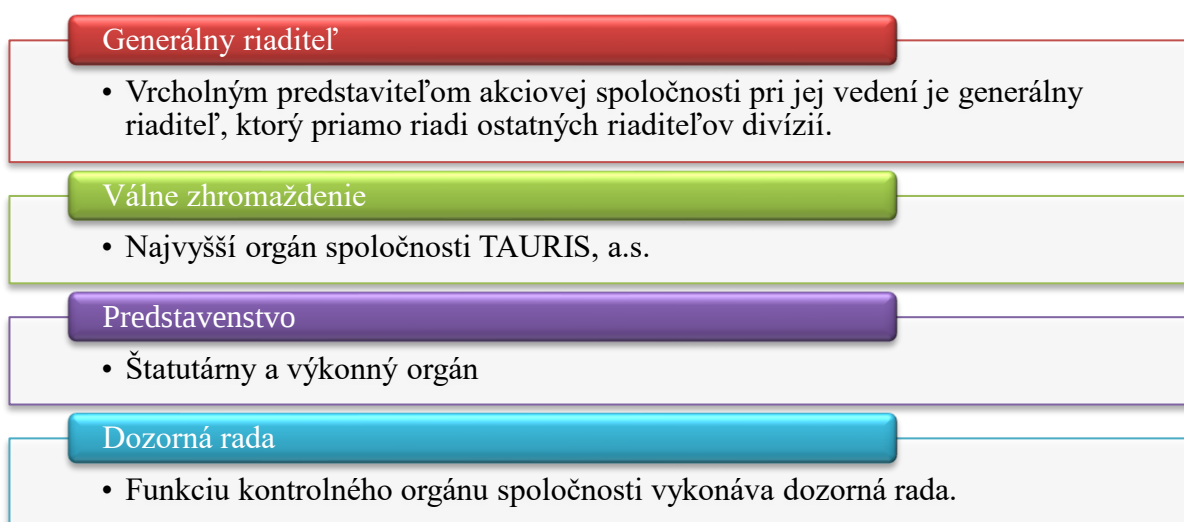
Metódu dedukcie alebo odvodzovania, budeme používať pri vyvodzovaní možných rizík, ako aj pri tvorbe návrhov a opatrení pre zlepšenie finančnej situácie podniku.

3.1 Objekty skúmania

Spoločnosť TAURIS, a.s. patrí k popredným slovenským výrobcam a distribútorom mäsových výrobkov. Spoločnosť si dáva záležať na zachovaní tradícií mäsiarstva a uvedomuje si k nej svoju dlhoročnú zodpovednosť. Vyvážené stravovanie je hlavnou náplňou činnosti podniku, a preto sa snaží flexibilne reagovať na špecifické požiadavky ľudskej potreby, a následne týmto požiadavkám prispôbiť svoju produktovú stratégiu. Hlavným cieľom spoločnosti je intenzívny rast jej trhovej hodnoty, súčasne si však uvedomuje svoju spoločenskú zodpovednosť čo sa týka ochrany životného prostredia. Spoločnosť si je vedomá svojej značnej závislosti na prírode, a preto kladie čoraz väčší dôraz na ekologicky zodpovedné hospodárenie. Medzi permanentné ciele, ktoré sa spoločnosť snaží každoročne dodržať patria zvyšovanie kvality vlastných produktov, ako aj zvýšenie odbornej úrovne zamestnancov a ich pracovného prostredia. Ciele spoločnosti sa stotožňujú so spoločnou poľnohospodárskou politikou Európskej únie, ktorá je rovnaká pre všetky krajiny EÚ.

Právnou formou spoločnosti je akciová spoločnosť. Organizačná štruktúra akciovej spoločnosti je tvorená týmito orgánmi. Najvyšším orgánom spoločnosti TAURIS, a.s. je valné zhromaždenie. Štatutárnym a výkonným orgánom je predstavenstvo a funkciu kontrolného orgánu spoločnosti zastáva dozorná rada.

Tabuľka 13 Organizačná štruktúra spoločnosti TAURIS, a.s.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa TAURIS, a.s.

3.1.1 Hlavné riziká a neistoty a predpokladaný vývoj spoločnosti

Spoločnosť podniká v podmienkach charakteristických pre Slovenskú republiku a zároveň pôsobí aj na otvorenom trhu v rámci Európskej únie, ktorý predstavuje ekonomický systém s malými alebo žiadnymi prekážkami pre voľný pohyb tovaru, kapitálu a osôb. Z ekonomického hľadiska je spoločnosť najviac ohrozená týmito rizikami a neistotami:

- premenlivosť cien rozhodujúcich vstupov,
- zákazníci si dlhodobo vyberajú lacnejšie výrobky nižšej kvality z dôvodov nižších príjmov,
- cenovo výhodnejšie nakupovanie v okolitých krajinách,
- nedostatočná špecializácia, odbornosť pracovnej sily,
- časté legislatívne zmeny,
- celkový vývoj hospodárskej situácie Slovenskej Republiky a okolitých štátov.

V súvislosti so šírením ochorenia COVID 19 spoločnosť nepredpokladá žiadny výrazný negatívny dopad na jej hospodárenie. Na zvládnutie tejto pandemickej situácie boli prijaté všetky potrebné opatrenia, ako striktné nosenie rúšok a respirátorov, alebo zavedenie nakupovania prostredníctvom e-shopu, či telefonických objednávok. Výhodou tohto nového spôsobu predaja je, že vybraná predajňa zákazníkov tovar dopredu nachystá aby nemusel čakať v radoch, kde je koncentrácia ľudí momentálne najvyššia.

3.1.2 Predmet činnosti

- spracovanie čerstvého mäsa a výroba mäsových výrobkov,
- mraziarenské skladovanie čerstvého mäsa a ostatných vlastných mäsových produktov,
- výroba tepelne opracovaných mäsových výrobkov, surových solených mias z čerstvého bravčového mäsa a hydinového mäsa, balenie a skladovanie výrobkov a ich následne uvedenie na domáci trh v Slovenskej republike ale aj v ostatných členských štátoch Európskej únie.

Zdroj: Výročná správa TAURIS, a.s. (2019)

3.1.3 História spoločnosti

Tabuľka 14 História spoločnosti TAURIS a.s.

1461	Vdova po Ladislavovi de Zechen, pani Barbora Rozhanovská vyhovie žiadosti rimavskosobotských mäsiarov a dáva im privilégium na mlyn pri rieke Rimava. Mlyn sa stal na pár storočí mestským bitúnkom.
1977	Mestský bitúnok nahradil nový mäsokombinát, ktorý bol začlenený ako závod do Stredoslovenského mäsového priemyslu.
1992	Slovenská spoločnosť TAURIS, a.s. vznikla privatizáciou štátneho podniku Mäsový priemysel. Z mäsokombinátu regionálneho významu sa podarilo spoločnými silami zamestnancov a vedenia vybudovať moderný mäsokombinát. Po dynamickom nástupe, ktorý zaznamenal TAURIS, a.s. v roku 1992, sa akcionári rozhodli vytvoriť nadregionálnu holdingovú spoločnosť.
1997	Spoločnosť pracuje v prísnom systéme hygieny Hazard Analysis and Critical Control Point, ktorý zabezpečuje zdravotnú bezpečnosť potravín, založenú na preventívnych opatreniach nielen pri kontrole hotového výrobku, ale aj v celom procese výroby.
2003	Slovenská spoločnosť TAURIS, a.s. získala certifikát európskej normy riadenia kvality. Zavedenie normy umožňuje spoločnosti vyhlásiť, že má certifikovaný celý výrobný proces od nákupu a spracovania suroviny cez ďalšie výrobné práce až po konečný produkt, vrátane expedície a predaja.
2007	Vlastníkom spoločnosti sa stáva spoločnosť Eco Invest, ktorá zároveň vstúpila do ďalších mäsokombinátov a vytvorila sa skupina Tauris Group.
2008	V roku 2008 sa spoločnosť rozhodla zaviesť systém bezpečnosti potravín podľa medzinárodných noriem, z dôvodu zvýšenia kvality a bezpečnosti výrobkov a dôvery u svojich zákazníkov.
2009	Od roku 2009 spoločnosť Tauris, ako prvá na trhu začína vyrábať mäsové výrobky bez gluténu a bez alergénov.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa TAURIS, a.s.

4 Výsledky práce

V časti výsledky práce budeme hodnotiť výsledky finančných analýz spoločnosti TAURIS, a.s., realizovaných pomocou viacerých finančných pomerových ukazovateľov, ako aj využitím metód predikcie finančnej situácie podniku. Pomocou výsledkov týchto analýz sa budeme snažiť o naplnenie hlavného cieľa bakalárskej práce, ktorým je aplikácia metód slúžiacich na odhalenie podniku v kríze. Zdrojom informácií, na základe ktorých sme dané výpočty vykonali, boli predovšetkým údaje získané z účtovných výkazov podniku, za obdobie piatich rokov (2015 – 2019). Jednotlivé použité výkazy sa nachádzajú v prílohách práce.

4.1 Hodnotenie finančných pomerových ukazovateľov

Na zhodnotenie finančnej situácie podniku TAURIS, a.s. sme využili nasledujúce finančné pomerové ukazovatele. Výsledné hodnoty tejto analýzy sú rozdelené do štyroch kategórií, pričom každá vypovedá o určitej časti finančného zdravia podniku. Medzi tieto ukazovatele patria ukazovatele likvidity, aktivity, zadlženosti a rentability.

4.1.1 Hodnotenie likvidity

Ukazovatele likvidity vypovedajú o schopnosti podniku uhrádzať svoje záväzky, skratka podávajú externým partnerom informácie o platobnej morálke spoločnosti. Likviditu sme vyrátali pomocou vzájomného pomeru finančného majetku a krátkodobých záväzkov podniku. Všetky nadobudnuté ukazovatele likvidity sa v jednotlivých hodnotených obdobiach postupne zlepšovali.

Tabuľka 15 Hodnotenie likvidity

Ukazovateľ	Merná jednotka	2019	2018	2017	2016	2015
Likvidita 1. st.	Koeficient	0,19	0,15	0,15	0,21	0,08
Likvidita 2. st.	Koeficient	0,71	0,61	0,63	0,63	0,59
Likvidita 3. st.	Koeficient	0,88	0,77	0,77	0,76	0,74

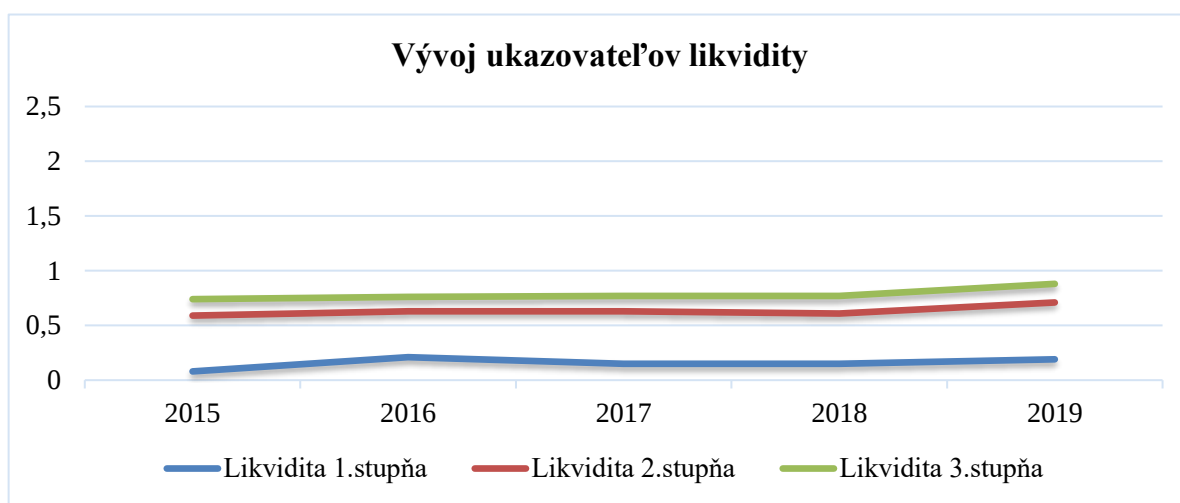
Zdroj: Vlastné spracovanie

Základný ukazovateľ likvidity sa nazýva pohotová likvidita (likvidita 1. stupňa). Odporúčané hodnoty pre tento ukazovateľ sa pohybujú v intervale od 0,2 – 0,5. Vývoj ukazovateľa v prípade spoločnosti TAURIS, a.s. vypovedá o nedostatočnej platobnej schopnosti vo všetkých rokoch sledovaného obdobia, i keď v roku 2016 to bola hodnota v norme na úrovni 0,21. Podpriemerné výsledky vykazujú, že bežné záväzky nie sú plne kryté dostatočným množstvom finančného majetku.

Ukazovateľ bežnej likvidity (likvidita 2. stupňa) má odporúčané hodnoty v rozmedzí od 1 – 1,5. Z údajov dostupných v Tabuľke 15 vyplýva, že v prípade bežnej likvidity podnik nedosahuje odporúčané hodnoty. Na základe toho vieme vyvodiť záver, že spoločnosť nie je schopná kryť všetky svoje krátkodobé záväzky širším obežným majetkom, teda najmä hotovosťou a pohľadávkami.

Celková likvidita (likvidita 3. stupňa) taktiež vypovedá o schopnosti, či naopak neschopnosti podniku hradiť svoje dlhy. Hodnoty ukazovateľa celkovej likvidity sa v sledovaných obdobiach pohybujú pod odporúčanou úrovňou, ktorá je vymedzená v intervale od 1,8 – 2,5. Pričom tieto výsledné hodnoty vykazujú rastúcu tendenciu, čo signalizuje možnosť na zlepšenie v ďalšom období.

Ako môžeme vidieť, na základe tabuľky a grafu je evidentné, že hodnota ukazovateľa v každom sledovanom roku je hlboko nižšia, ako je jeho ideálna hodnota. To znamená, že v hodnotenom období má firma určité problémy so splácaním svojich krátkodobých záväzkov.

Graf 3 Vývoj ukazovateľov likvidity

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.1.2 Hodnotenie aktivity

Pomocou ukazovateľov aktivity sme vyjadrili, mieru efektívnosti s akou využíva spoločnosť TAURIS, a.s. vlastný majetok. Ukazovatele aktivity podávajú informácie o tom, koľkokrát sa určité aktíva obrátili v tržbách. Cieľom ukazovateľa je zvyšovanie počtu jednotlivých obrátok.

Tabuľka 16 Hodnotenie aktivity

Ukazovateľ	Merná jednotka	2019	2018	2017	2016	2015
Doba obratu zásob	Deň	13,39	13,5	13,81	14,29	13,18
Doba splatnosti pohľadávok	Deň	41,43	39,75	46,09	46,45	45,25
Doba splatnosti záväzkov	Deň	162,36	178,66	200,82	226,16	215,52
Obrat aktív	Deň	1,59	1,50	1,37	1,19	1,52

Zdroj: Vlastné spracovanie

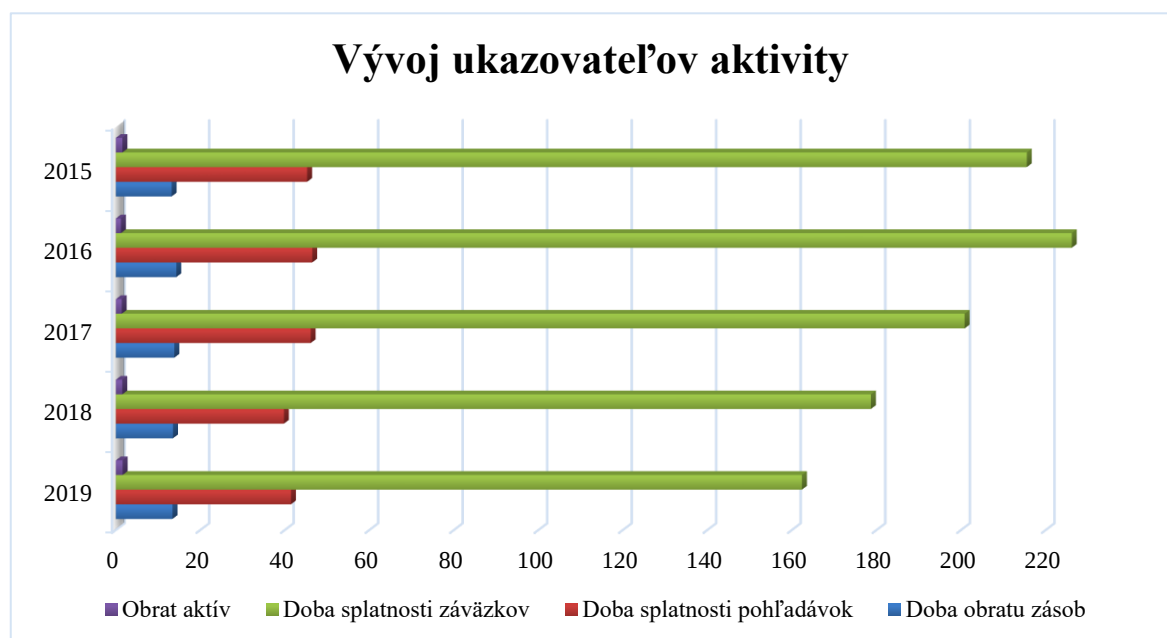
Doba obratu zásob vyjadruje počet dní, počas ktorých sú zásoby viazané v podniku od zaobstarania až po ich spotrebu. Platí, že čím je tento ukazovateľ nižší, tým menej zdrojov na financovanie zásob podnik potrebuje. Pri tomto ukazovateli dosahuje podnik počas celého obdobia vhodné a stabilné výsledky. Najnižšia hodnota bola nameraná v roku 2015, 13 dní, a najvyššia v roku 2016, čo predstavovalo 14 dní. Keďže sa jedná podnik s potravinárskou výrobou, doba obratu zásob je ovplyvnená druhom zásob, ktoré sa v podniku vyskytujú.

Ukazovateľ doba inkasa pohľadávok podniku vyjadruje čas, ktorý plyne od predaja až po inkasovanie pohľadávok. Ukazovateľ má v sledovanom období mierne klesajúcu tendenciu, tento pozitívny trend znamená pre podnik čoraz menšiu potrebu zdrojov na financovanie svojich pohľadávok.

Ukazovateľ doba splácania záväzkov uvádza priemerné časové obdobie počas ktorého, spoločnosť TAURIS, a.s. vypláca svoje záväzky z obchodného styku. Dosiahnuté hodnoty majú v sledovanom období klesajúci trend, čo predstavuje pre podnik pozitívny jav. Znížila sa totiž lehota, ktorú podnik potrebuje na zaplatenie svojich záväzkov. Hodnoty doby

splácania záväzkov z obchodného styku nám len dosvedčili, že podnik má v danom období určité problémy splácať svoje dlhy, ako môžeme vidieť aj na náklade predchádzajúcich výsledkov analýzy likvidity.

Obrat aktív sleduje celkové využitie aktív a informuje nás o tom, koľkokrát sa majetok podniku obráti za sledované obdobie. Obrat celkových aktív je v prípade skúmanej spoločnosti v priebehu sledovaného obdobia väčší ako minimálne požadovaná hodnota 1. Uvedené vypovedá o tom, že z každého 1 eura majetku podniku plyní viac ako jedno euro tržieb. Výsledné hodnoty v priebehu času rastú, ako možno vidieť v Tabuľke 16. Najlepšiu hodnotu podnik dosahuje roku 2019, čo znamená, že celkový majetok podniku sa otočil, 1,59-krát za rok. To, že sa výsledné hodnoty obratu aktív nachádzajú v blízkosti odporúčanej hodnoty, je pre podnik dobrým signálom.

Graf 4 Vývoj ukazovateľov aktivity

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.1.3 Hodnotenie zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti napomáhajú podniku dohliadať na stav finančnej štruktúry zdrojov a určujú rozsah financovania podniku cudzími zdrojmi. Vyjadrujú podnikovú schopnosť uspokojovať svoje záväzky voči veriteľom.

Tabuľka 17 Hodnotenie zadlženosti

Ukazovateľ	Merná jednotka	2019	2018	2017	2016	2015
Celková zadlženosť	%	74,39	76,74	78,10	77,23	94,84
Stupeň finančnej samostatnosti	%	25,61	23,30	21,90	22,80	5,20
Finančná páka	Koeficient	3,91	4,30	4,57	4,40	19,40
Úrokové krytie	Koeficient	19,88	11,40	8,10	11,77	13,24
Tokové zadlženie	Rok	9,93	12,41	15,82	14,42	12,92

Zdroj: Vlastné spracovanie

Celková zadlženosť spoločnosti dosiahla najvyššiu hodnotu v roku 2015, konkrétne 94,84%. Čo znamená, že firma TAURIS, a.s. využila v predchádzajúcich obdobiach na investovanie cudzie zdroje. Táto hodnota sa v nasledujúcich rokoch 2016 – 2018 postupne znižovala. Najnižšiu hodnotu dosahovala celková zadlženosť v roku 2019, v ktorom mala 74,3%. Spoločnosť TAURIS, a.s. vykazovala pri tomto ukazovateli v sledovanom období klesajúci trend, čo pre ňu znamená priaznivý vývoj.

Graf 5 Vývoj ukazovateľov zadlženosti

Zdroj: Vlastné spracovanie

Stupeň samofinancovania vyjadruje koľko vlastného imania pripadá na celkový kapitál. Ukazovateľ finančnej samostatnosti objektívne popisuje, ako spoločnosť kryla majetok vlastnými zdrojmi. Z vypočítaných hodnôt v tabuľke je zrejme, že kým v roku 2015 bol podiel vlastných zdrojov na celkovom majetku vo výške 5,20 %, v nasledujúcich rokoch

sa zvýšil až na 25,61 %. Čím vyššia je hodnota ukazovateľa, tým solídnejšie je financovanie daného podniku. Podnik sa stáva odolnejším voči kríze a jeho závislosť na veriteľoch je menšia.

Finančná páka vypovedá o tom, akú časť celkových aktív tvorí vlastný kapitál, inak povedané koľkokrát je celkový kapitál väčší ako vlastný kapitál. Ukazovateľ má hodnotu 1, ak sú celkové aktíva kryté len vlastným imanom. Zvyšovaním hodnoty ukazovateľa rastie podiel využitia cudzích zdrojov, no súčasne s ním rastie aj riziko pre veriteľa. V skúmanom podniku bol v roku 2015 celkový kapitál 19,40-krát väčší ako vlastný kapitál. V nasledujúcom roku bol celkový kapitál oproti vlastnému kapitálu väčší 4,40-krát, čo činí o 23% menej než v predchádzajúcom období. V nasledujúcich rokoch vykazuje ukazovateľ klesajúci trend, ktorý hodnotíme kladne.

Úrokové krytie spoločnosti TAURIS, a.s. vyjadruje schopnosť podniku splácať úroky vo vymeranej výške za využívanie cudzieho kapitálu. Určuje teda ťarchu úrokového zaťaženia podniku. Za optimálnu hranicu ukazovateľa sa považujú hodnoty nad 3. Čím je vyššia hodnota tohto ukazovateľa, tým vyššiu rezervu slúžiacu na splácanie úrokov má spoločnosť k dispozícii. Skúmaná spoločnosť dosahuje hodnoty, ktoré sa pohybujú nad odporúčanou hranicou a majú tendenciu rásť. Znamená to, že podnik je bez problémov schopný splácať náklady z úrokov.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Graf 6 Vývoj ukazovateľov zadlženosti

Ukazovateľ tokové zadlženie vypovedá o čase potrebnom na úhradu dlhov spoločnosti z ročného pohľadu. Doba splácania dlhov v našom podniku rástla do roku 2017, v nasledujúcom období rokov 2018 – 2019 má naopak klesajúcu tendenciu, v roku 2019 sa pohybuje na úrovni 9,93 roka. Postupnou úhradou jednotlivých záväzkov predpokladáme pokles ukazovateľa v čase.

Graf 7 Vývoj ukazovateľa tokové zadĺženie

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.1.4 Hodnotenie rentability

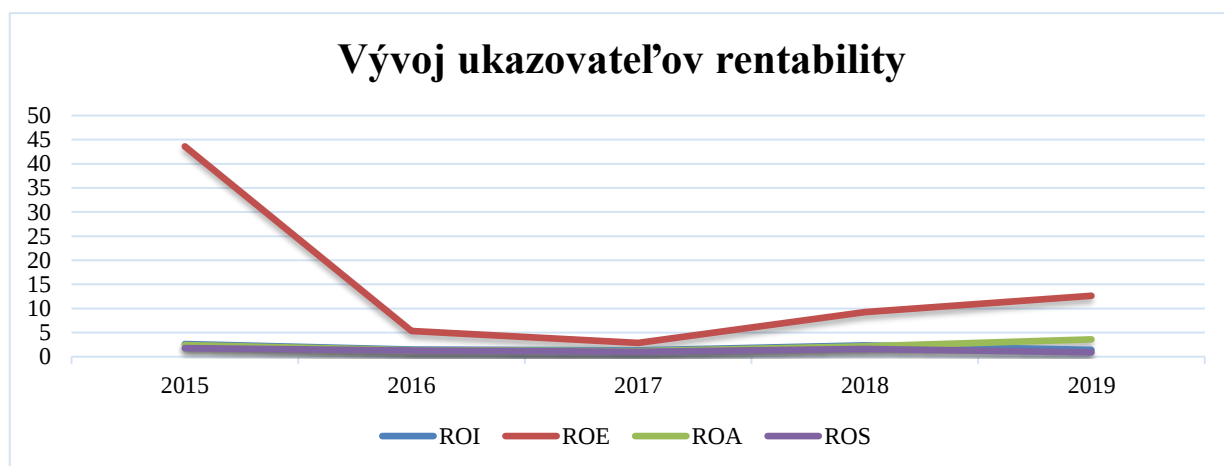
Ukazovatele rentability charakterizujú schopnosť podniku tvoriť zisk. Ukazujú kombináciu vplyvov výsledkov ukazovateľov likvidity, aktivity a zadĺženosti.

Tabuľka 18 Hodnotenie rentability

Ukazovateľ	Merná jednotka	2019	2018	2017	2016	2015
ROI	%	1,4	2,35	1,32	1,50	2,62
ROE	%	12,62	9,22	2,86	5,33	43,60
ROA	%	3,59	2,14	1,15	1,37	2,42
ROS	%	0,90	1,59	0,99	1,29	1,78

Zdroj: Vlastné spracovanie

Ukazovateľ rentability kapitálu (ROI) vyhodnocuje všeobecnú pôsobnosť celkového kapitálu vloženého do podniku, nezávisle na zdroji financovania. Tak isto posudzuje celkový kapitál, ktorý spoločnosť využíva na svoju podnikateľskú činnosť. V skúmaných obdobiach ukazovateľ dosahoval kladnej hodnoty, aj keď veľmi nízkej. V roku 2015 dosahovala rentabilita kapitálu hodnotu 2,26%, pričom v ďalšom období táto hodnota klesla na hodnotu 1,5%. V poslednom sledovanom roku 2019 podnik dosiahol najvyššiu hodnotu vloženého kapitálu na úrovni 1,4%. Pri ukazovateli ROI sa pohybuje odporúčená hodnota nad úrovňou 10%, vypočítané hodnoty sa nachádzajú pod odporúčenou úrovňou.

Graf 8 Vývoj ukazovateľov rentability

Zdroj: Vlastné spracovanie

Rentabilita vlastného imania (ROE), hovorí o návratnosti vlastného imania, vyjadruje koľko peňažných jednotiek vyprodukovala peňažná jednotka vlastného imania. Je dôležitý pre majiteľa aj konkurenciu. Ukazovateľ rentabilita vlastného imania v roku 2016 klesol z 43,60% na hodnotu 5,33%, pokles zaznamenal aj v roku 2017, avšak v nasledujúcom období začali hodnoty opäť rásť až na úroveň 12,62%. Hodnoty tohto ukazovateľa vykazujú rastúci trend, pričom pozitívne hodnotíme ich výšku, ktorá presahuje úroveň bežnej úrokovej miery.

Rentabilita aktív (ROA) hovorí o tom, koľko peňažných jednotiek bolo vytvorených jednotkou celkových aktív. Ukazovateľ zobrazuje, či podnik efektívne hospodári so všetkými vloženými prostriedkami získanými zo zdrojov od majiteľov a veriteľov, na rozdiel od ukazovateľa rentabilita vlastného imania, ktorý meria zisk dosiahnutý len z kapitálu majiteľov. V posudzovanej spoločnosti dosahuje počas hodnotených rokov kolísavé hodnoty. Najvyššiu hodnotu sme zaznamenali v roku 2019, kedy na 1 EUR aktív pripadalo 3,59 centov zisku, najnižšiu hodnotu dosahuje v roku 2017, konkrétne 1,15%. Ako pozitívny trend hodnotíme rast tohto ukazovateľa.

Rentabilita tržieb (ROS) meria dosiahnutý zisk k objemu činnosti spoločnosti a predstavuje výšku čistého zisku posudzovanej spoločnosti, ktorý pripadá na 1 € tržieb. V období, ktoré sledujeme má ukazovateľ kolísavý charakter. Maximálnu hodnotu dosahuje v roku 2015 a to 1,78%. V nasledujúcich rokoch (2016 a 2017) nastal pokles oproti roku 2015 o 0,49% a 0,79%. V roku 2018 firma dosiahla na 1€ tržieb 1,59 centov čistého zisku.

V roku 2019 sa hodnota znížila na 0,90%. Odporúčané sú hodnoty nad 10%. Keď sa pozrieme na analyzované roky, vo všetkých troch rokoch sú tieto hodnoty podstatne nižšie.

Na základe vývoja ukazovateľov rentability hodnotíme, že spoločnosť so svojimi prostriedkami hospodári pomerne efektívne. Hodnoty vybraných ukazovateľov dosahujú vo všetkých sledovaných obdobiach kladné hodnoty.

4.2 Hodnotenie bankrotných a bonitných modelov

4.2.1 Altmanov model (Z – skóre)

Sústava pomerových ukazovateľov použitá v Altmanovom Z - teste a jeho výsledné hodnoty Z -skóre, umožňujú firmám pomerne jednoduchý spôsob, ako ohodnotiť súčasný a predovšetkým budúci vývoj finančnej stability a výkonnosti firmy. Je schopný predikovať možný bankrot firmy približne na dva roky dopredu.

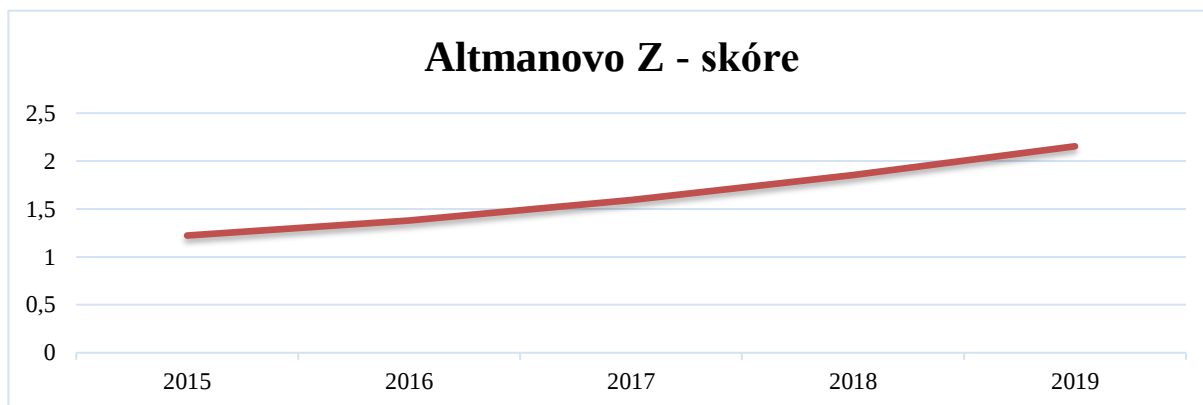
Tabuľka 19 Hodnotenie Altmanovho modelu (Z - skóre)

Ukazovateľ	2019	2018	2017	2016	2015
X_1	- 0,023	- 0,064	- 0,073	- 0,073	- 0,072
X_2	- 0,270	- 0,296	- 0,303	- 0,335	- 0,504
X_3	0,038	0,024	0,013	0,015	0,026
X_4	0,344	0,303	0,280	0,295	0,054
X_5	2,141	1,954	1,749	1,547	1,601
Z	2,154	1,855	1,595	1,378	1,223

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pre výpočet sme si zvolili verziu Altmanovho modelu, ktorý je vhodný pre podniky, ktoré nie sú verejne obchodovateľné na burze. Podnik sa nachádza v dobrej finančnej situácii, ak je vypočítaná hodnota Z -skóre väčšia ako 2,90. Hodnota nižšia ako 1,20 hovorí o tom, že podnik má veľké finančné problémy a hrozí mu bankrot. Pri hodnotách v rozmedzí 1,20 – 2,90 má podnik neurčité finančné výsledky, je v tzv. sivej zóne. Hodnota koeficientu sa nachádza vo všetkých sledovaných obdobiach v intervale $1,2 < Z < 2,9$. Podnik sa teda

nachádza v pásme sivej zóny. Môžeme teda hodnotiť, že finančná situácia podniku je neurčitá. Na grafe vidíme, že väčšina ukazovateľov má rastúci vývoj, čo považujeme za dobrý smer vývoja podniku a pri jeho pokračovaní môže podnik v budúcnosti dosiahnuť vyššie hodnoty, a tým sa podľa stanovených kritérií zaradiť do intervalu finančne zdravého podniku.

Graf 9 Vývoj hodnôt Altmanovho modelu

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.2.2 Index dôveryhodnosti – IN05

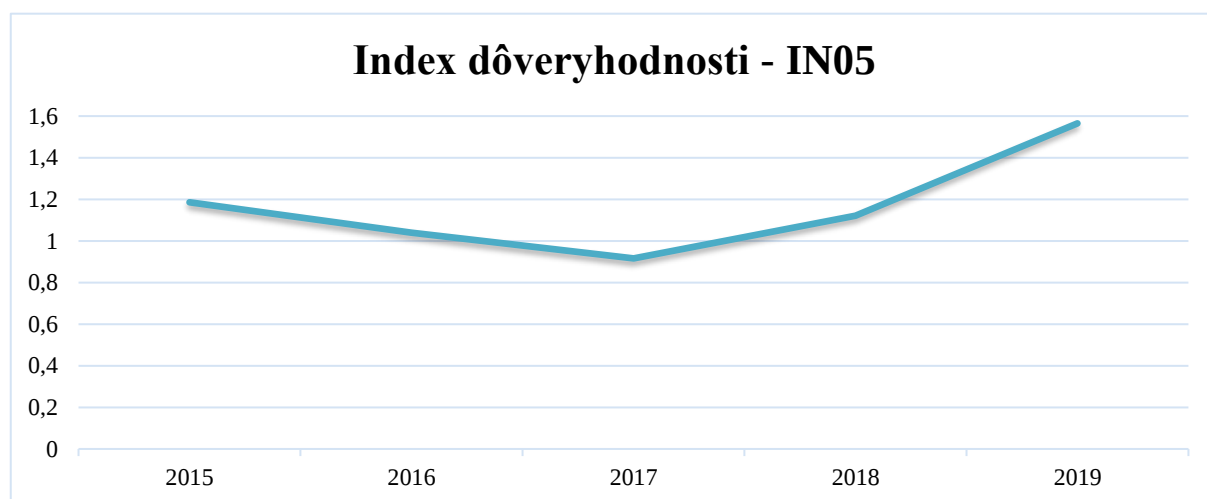
Index IN05 spája pohľad veriteľa a vlastníka a hodnotí úverové riziko podniku. Zdôrazňuje pohľad vlastníka na tvorbu hodnoty podniku. Index IN05 má veľmi dobrú vypovedaciu hodnotu pre odvetvie priemyslu.

Tabuľka 20 Hodnotenie Indexu dôveryhodnosti - IN05

Ukazovateľ	2019	2018	2017	2016	2015
X ₁	1,344	1,303	1,280	1,295	1,054
X ₂	19,879	11,398	8,104	11,773	13,238
X ₃	0,038	0,024	0,013	0,015	0,026
X ₄	1,716	1,561	1,440	1,283	1,639
X ₅	0,930	0,805	0,793	0,784	0,792
IN05	1,565	1,121	0,916	1,039	1,185

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vypočítané hodnoty indexu IN05 v skúmanom podniku sa rozdeľujú do jednotlivých intervalov, pričom na základe týchto výpočtov je možné s veľkou pravdepodobnosťou predpovedať budúci vývoj v podniku. Ak $IN05 \leq 0,9$ s pravdepodobnosťou 77% spejú podniky k bankrotu, $0,9 < IN05 \leq 1,6$ podnik sa nachádza v šedej zóne, nie je možné s dostatočnou pravdepodobnosťou určiť, ktorým smerom sa bude v budúcnosti vyvíjať, ak $IN05 > 1,6$ hovoríme, že podnik je bonitný, podnik s 83% pravdepodobnosťou tvorí hodnotu. Ako možno vidieť z výsledkov hodnotenia (Tabuľka 20), index IN05 sa pohybuje v intervale $0,9 < IN05 \leq 1,6$ čo znamená, že podnik sa nachádza podobne, ako v predošlom modeli v sivej zóne, kedy je situácia nerozhodná. O podniku to hovorí, že má prednosti, ale aj problémy.

Graf 10 Vývoj hodnôt Indexu dôveryhodnosti - IN05

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.2.3 Tafflerov model

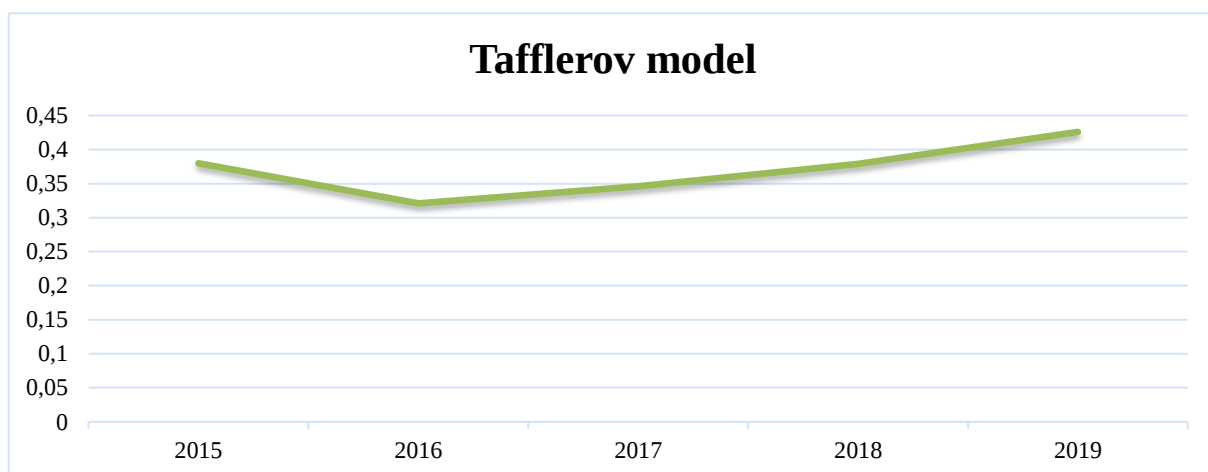
Tento model obsahuje štyri pomerové ukazovatele s pevne stanovenými hodnotami váh. Tafflerov má spomedzi všetkých modelov doposiaľ najnižšiu úspešnosť predikcie bankrotu, preto je vhodný ho používať iba ako komplementárny. Výsledne hodnoty vypočítané pomocou Tafflerovho modelu rozlišujeme na základe intervalov, pre ktoré platí $T > 0,3$ firma má malú pravdepodobnosť bankrotu, $T < 0,2$ vysoká pravdepodobnosť bankrotu. Z vypočítaných hodnôt (Tabuľka 21) môžeme vyhodnotiť, že sledovaný podnik sa vo všetkých sledovaných obdobiach nachádza nad hornou hranicou intervalu.

Tabuľka 21 Hodnotenie Tafflerovho modelu

Ukazovateľ	2019	2018	2017	2016	2015
X₁	0,109	0,064	0,033	0,039	0,070
X₂	0,413	0,350	0,358	0,358	0,290
X₃	0,330	0,333	0,353	0,350	0,347
X₄	1,592	1,499	1,366	1,195	1,518
T	0,426	0,379	0,346	0,321	0,380

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe Tafflerovho modelu hodnotíme podnik ako finančne zdravý, s veľmi nízkou pravdepodobnosťou bankrotu. Počas sledovaného obdobia podnik dosahoval výsledky Tafflerovho modelu na úrovni 0,380 v roku 2015, v roku 2016 klesla hodnota na 0,321 a v nasledujúcich rokoch sme zaznamenali nárast hodnôt postupne až na úroveň 0,426 v roku 2019. Vzhľadom na nízku vypovedaciu hodnotu modelu, berieme jeho hodnotenie iba ako doplnujúce k ostatným modelom. Všímame si hlavne jeho pozitívne rastúci trend.

Graf 11 Vývoj hodnôt Tafflerovho modelu

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.2.4 Rýchly test (Kralickov Quick test)

Rýchly test zaradujeme medzi metódy bodového hodnotenia, celkové hodnotenie sme dostali tak, že vypočítané hodnoty ukazovateľov sme zaradili do tabuľky a celkové výsledné hodnotenie sme vypočítali ako aritmetický priemer známok jednotlivých ukazovateľov. Podnik môže získať minimálne 4 body a maximálne 20 bodov. Podnik s hodnotou vyššou ako 3 sa nachádza v stave ohrozenia a smeruje k bankrotu.

Tabuľka 22 Hodnotenie Rýchleho testu

Ukazovateľ	2019	H	2018	H	2017	H	2016	H	2015	H
Q₁	25,607	2	23,257	2	21,899	2	22,771	2	5,158	4
Q₂	24,355	4	11,489	3	9,868	3	4,432	2	10,364	3
Q₃	3,778	4	2,351	4	1,316	4	1,499	4	2,618	4
Q₄	1,613	4	3,974	4	5,080	3	12,116	1	5,331	3
Body spolu		14		13		12		9		14

Zdroj: Vlastné spracovanie

Hodnotenie celkovej situácie podniku môžeme interpretovať nasledovne, ak sa výsledná hodnota vypočítaná ako aritmetický priemer hodnotenia finančnej stability A a výnosovej situácie B (Tabuľka 23), pohybuje nad úrovňou 3 bodov podnik je bonitný. Hodnota v intervale 1 – 3 vyjadruje, že sa podnik nachádza v takzvanej sivej zóne, a hodnota pod úrovňou 1 bodu poukazuje na problémy vo finančnom hospodárení podniku. V sledovanom období od roku 2015 – 2019 možno vidieť rast bodového hodnotenia celkovej situácie, čo hodnotíme priaznivo. Náš skúmaný podnik sa v roku 2015 nachádzal na úrovni 3,5 bodov, táto hodnota predstavuje, že podnik bol v danom roku bonitný. V nasledujúcich rokoch 2016 a 2017 sme zaznamenali pokles hodnôt na úroveň 2,25 v roku 2016 a v nasledujúcom roku dosiahol hraničnú hodnotu na úrovni 3 body, na základe toho možno konštatovať, že podnik sa ocitol v sivej zóne. V roku 2018 začali hodnoty znovu narastať až na pôvodných 3,5 bodov v roku 2019. Celkovo hodnotíme analyzovanú firmu ako prosperujúcu s dobrou finančnou stabilitou a výnosnosťou.

Tabuľka 23 Hodnotenie podniku pomocou Rýchleho testu

	2019	2018	2017	2016	2015
Hodnotenie finančnej stability A	3	2,5	2,5	2	3,5
Hodnotenie výnosovej situácie B	4	4	3,5	2,5	3,5
Hodnotenie celkovej situácie	3,5	3,25	3	2,25	3,5

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.2.5 Index bonity

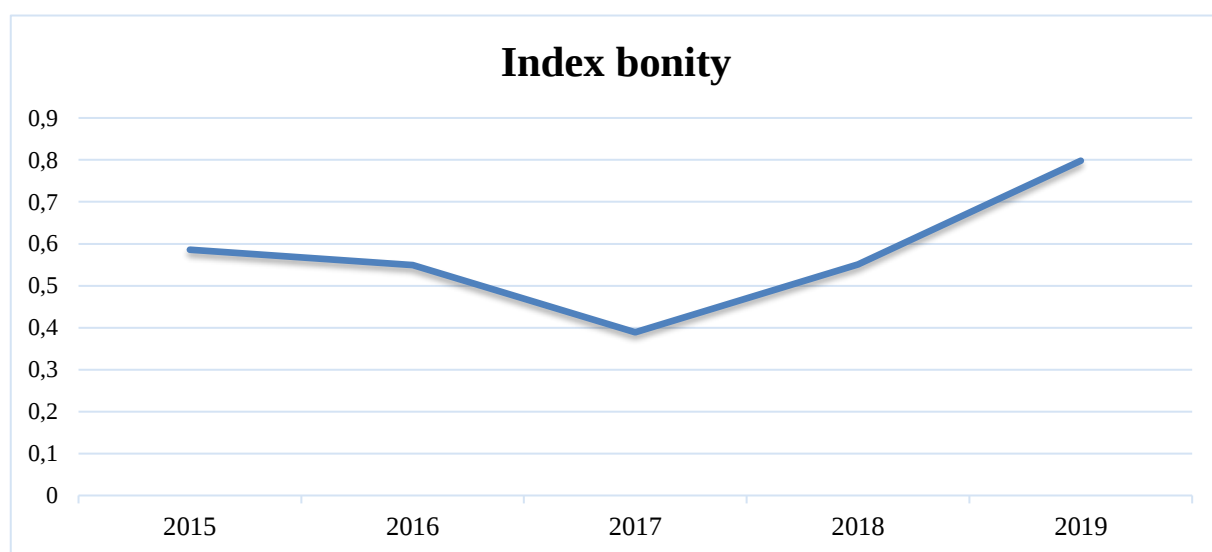
Index bonity sa zaraďuje do skupiny predikčných modelov. Čím je B väčšie, tým je finančná situácia podniku stabilnejšia a jeho prognóza lepšia. Index bonity pracuje s šiestimi ukazovateľmi, ktorých výsledky hodnotíme pomocou stupnice indexu bonity, ktorá sa pohybuje na intervale od – 3, kedy hodnotíme situáciu ako extrémne zlú až po hodnotu 3, vtedy je situácia podniku extrémne dobrá.

Tabuľka 24 Hodnotenie Indexu bonity

Ukazovateľ	2019	2018	2017	2016	2015
X₁	0,024	- 0,004	-0,022	0,072	0,004
X₂	1,344	1,303	1,280	1,295	1,054
X₃	0,036	0,021	0,012	0,014	0,024
X₄	0,021	0,014	0,008	0,011	0,015
X₅	0,059	0,054	0,052	0,047	0,056
X₆	1,717	1,561	1,440	1,283	1,640
B	0,798	0,551	0,389	0,549	0,586

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na základe výpočtov Indexu bonity a následnom porovnaní s hodnotiacou tabuľkou, môžeme konštatovať, že počas celého sledovaného obdobia sa výsledné hodnoty nachádzajú v intervale $0 \leq B \leq 1$, čo hovorí o určitých problémoch podniku. Vývoj týchto vypočítaných hodnôt v čase mal kolísavý charakter. Pričom v roku 2015 bola hodnota na úrovni 0,586 v roku 2017 klesla na 0,549, v nasledujúci rok sme zaznamenali výrazný pokles až na hodnotu 0,389. Po roku 2017 vidíme opätovný nárast hodnôt indexu, ktoré sa vyšplhali v roku 2019 na úroveň 0,798. Na základe toho možno vyvodiť záver, že sledovaná spoločnosť má určité finančno-ekonomické problémy. Avšak pozitívne možno hodnotiť rastúci trend vývoja zaznamenaných hodnôt.

Graf 12 Vývoj hodnôt Indexu bonity

Zdroj: Vlastné spracovanie

5 Diskusia

V tejto časti práce sa budeme snažiť diagnostikovať finančný stav podniku. Taktiež sa budeme venovať zhodnoteniu výsledkov bakalárskej práce a zároveň navrhujeme niekoľko opatrení na zlepšenie finančnej situácie spoločnosti TAURIS, a.s.. Návrhy vyplývajú z vypočítaných hodnôt jednotlivých analýz vybraných pomerových ukazovateľov, ako aj bankrotných a bonitných modelov, zo súvahy a z výkazu ziskov a strát podniku, ktorých výsledky boli predstavené v predošlej kapitole.

5.1 Zhrnutie finančnej situácie podniku

Za sledované obdobie sa spoločnosti podarilo zlepšenie z finančného hľadiska v kľúčových ukazovateľoch, ako aj udržať si rastúci trend tržieb a výsledku hospodárenia. Väčšina finančno-ekonomických ukazovateľov vykazuje zlepšenie odrážajúce sa na pozitívnych výsledkoch. Spoločnosť nezaznamenala medzi obdobiami výraznejšie výkyvy na položkách v súvahe na strane majetku a zdrojov jeho krytia a celkovo si udržiava stabilnú pozíciu.

Medzi najdôležitejšie pomerové ukazovatele patria hlavne ukazovatele likvidity, ktoré vypovedajú o platobnej schopnosti podniku. V hodnotenom období v rozmedzí rokov 2015 až 2019 mala spoločnosť málo likvidných prostriedkov. Vypočítané hodnoty ukazovateľov sa vo všetkých stupňoch likvidity prevažne pohybujú pod odporúčanými hodnotami. Percentuálne hodnoty pohotovej likvidity podniku boli mimoriadne nízke a pohybovali sa hlboko pod odporúčaným minimom. Tieto minimálne hodnoty vypovedajú o tom, že podnik z hľadiska schopnosti splácať svoje záväzky, nie je svoje záväzky schopný okamžite splatiť. Vzhľadom na to možno povedať, že riziko platobnej neschopnosti predstavuje pre spoločnosť reálnu hrozbu. Aj hodnoty bežnej a celkovej likvidity sa nachádzajú pod úrovňou odporúčaných hodnôt. Čo bolo spôsobené najmä tým, že záväzky zostali v bežných hodnotách, zatiaľ čo hodnoty najlikvidnejšieho majetku v priebehu rokov kolíšu. V tomto prípade má podnik viac krátkodobého majetku ako obežných aktív, dosahuje záporný čistý pracovný kapitál, čím bola ovplyvnená aj výška likvidity. Dôsledok nízkej likvidity môže byť aj zvýšená zraniteľnosť podniku voči externému prostrediu napríklad pre veriteľov, ktorý môžu pociťovať väčšie riziko. V každom prípade, táto nepriaznivá situácia môže negatívne vplývať aj na zamestnancov a vlastníkov spoločnosti. Aj keď sú hodnoty

likvidity pre podnik neuspokojivé, podnik je schopný zabezpečiť životaschopné fungovanie aj vďaka krátkemu prevádzkovému cyklu (lehota splatnosti pohľadávok + doba obratu zásob), ktorého dĺžka je v priemere 60 dní. Vypočítané hodnoty ukazovateľov aktivity mali v hodnotenom období piatich rokov zlepšujúcu sa tendenciu. Ukazovateľ doby obratu zásob dosahuje nízke hodnoty, čo je ovplyvnené druhom zásob, ktoré sa v tomto podniku nachádzajú. V našom výrobnom podniku je doba obratu v priemere 13 dní, táto hodnota zahŕňa celý výrobný cyklus, od nákupu až po predaj výrobku. Zníženie pomerne vysokých hodnôt doby inkasa pohľadávok a splácania záväzkov bolo pravdepodobne motivované tým, že sa manažment spoločnosti snažil udržať si svoju platobnú schopnosť a zároveň ostať dôveryhodným partnerom pre svojich dodávateľov. Hodnoty ukazovateľov zadlženosti na začiatku hodnoteného obdobia vykazujú vysoký podiel cudzích zdrojov na celkových aktívach spoločnosti. V rokoch 2015 – 2019 presiahla celková zadlženosť 70%, pričom je táto hodnota považovaná už za kritickú. Podnik by mal viac využívať vlastné zdroje krytia majetku. Pretože využívanie cudzích zdrojov vo vyššej miere ako vlastné zdroje financovania, predstavuje vysoké riziko pre podnik, ako aj pre jeho veriteľov. V roku 2019 bol na tom podnik ohľadom finančnej zadlženosti najlepší, finančné záväzky spoločnosti dosahovali 74 % z celkových aktív, v roku pred tým (2017) to bolo až 78 %. Kladne hodnotíme, že súvaha podniku nie je zaťažovaná bankovými úvermi, rovnako hodnotíme aj pozitívny trend vývoja všetkých ukazovateľov zadlženosti. Vzhľadom na vysoký percentuálny pomer cudzích zdrojov v podniku a nedostatočné výsledky hodnôt rentability v jednotlivých rokoch môžeme skonštatovať, že objem cudzieho kapitálu v obehу spoločnosti má priamo úmerný vzťah na rentabilitu podniku. O kolísavej situácii v spoločnosti hovoria aj spomínané ukazovatele rentability. Všetky hodnotené ukazovatele rentability vykazujú horšie výsledky, najnižšie v roku 2017. Slabá výkonnosť podniku v tomto roku bola ovplyvnená nízkymi výsledkami hospodárenia. Túto situáciu mohlo nepriaznivo ovplyvniť zvýšenie záväzkov popri ktorých, podnik eviduje aj zvýšené pohľadávky, ktoré mali rastúcu tendenciu. Výsledky v roku 2019 boli ovplyvnené rastom niektorých nákladových položiek, ako sú náklady na obstaranie základných surovín alebo osobné náklady. Pod zníženie výsledku hospodárenia sa negatívne podpísala aj mimoriadna tvorba opravných položiek k pohľadávkam vo výške 400 tis. EUR. Vyššie náklady zapríčinili medziročný pokles výsledku hospodárenia z hospodárskej činnosti a viedli k zhoršeniu ukazovateľov rentability. Napriek tomu spoločnosť vykazuje zlepšenie na strane väčšiny finančných ukazovateľov a udržiava si tak stabilnú finančnú pozíciu.

Na základe aplikácie jednotlivých bankrotných a bonitných modelov vidíme, že hodnotená spoločnosť TAURIS, a.s. bola v sledovanom období najviac zaťažená v rokoch 2016/2017. Vypovedajú o tom vypočítané hodnoty, ktoré sa takmer pri všetkých aplikovaných modeloch vyskytovali v sivej zóne, čo znamená, že sa situácia podniku nedala určiť s presnosťou. Po aplikácii Altmanovho modelu Z – skóre sme zistili, že vo všetkých rokoch sledovaného obdobia sa spoločnosť nachádzala v sivej zóne, čo znamená, že finančná situácia podniku je neurčitá, s presnosťou nevieme určiť prognózu budúceho vývoja podniku. Ďalším aplikovaným modelom bol Index bonity, pomocou ktorého sme zistili, že v hodnotených rokoch sa finančná situácia podniku tak isto pohybovala v zóne nevyhranených výsledkov. Posudzovaná spoločnosť získala v Rýchlom teste lepší výsledok, v sledovanom období vidíme kladný trend vývoja hodnotenia celkovej situácie. Náš skúmaný podnik dosahoval pri tomto modeli hodnoty, v ktorých bol bonitný, avšak tento model má oproti predošlým širšie rozpätie hodnôt intervalov jednotlivých ukazovateľov. Napriek všetkým spomínaným nedostatkom hodnotíme, že firma sa nachádza v dobrom finančnom stave a nemá výrazné finančné problémy, ktoré by mali smerovať k bankrotu podniku.

5.2 Odporúčania a návrhy

Spoločnosť TAURIS, a.s. vykazovala v sledovanom období problémy s likviditou podniku. Nedostatočnú likviditu možno považovať za následok záväzkov, ktoré evidujeme v súvahe podniku, preto by mala spoločnosť robiť opatrenia na dosiahnutie väčšej finančnej nezávislosti od investora. Podnik by mohol na posilnenie likvidity využiť samofinancovanie zo zisku, okrem zisku je možné využiť aj vlastné financovanie firmy cez odpisy alebo financovanie z rezerv. Navrhnuté zdroje financovania by mal podnik využiť na financovanie prevádzkovej činnosti, na nákup zásob alebo na financovanie neuhradených krátkodobých záväzkov. Naopak by nimi nemal financovať dlhodobé aktíva, alebo ich použiť na zníženie dlhodobých pasív. Týmito opatreniami zvýšime čistý pracovný kapitál, teda dôjde k posilneniu celkovej likvidity podniku. Posilnenie likvidity by podnik mohol dosiahnuť aj pomocou predĺženia doby splatnosti záväzkov po vzájomnej dohode s dodávateľom, alebo čerpaním bežných bankových úverov či iných krátkodobých pôžičiek.

Podnik čelí aj hrozbe spôsobenej volatilitou cien vstupných zdrojov, ktorá znamená pre podnik nestabilitu a neistotu vo vstupných nákladoch. Zvýšenie nákladov bolo vo väčšej

miere ovplyvnené v dôsledku rastu cien základných poľnohospodárskych surovín. Nárast cien vstupných zdrojov mal vplyv na náklady na výrobu, preto by mala spoločnosť robiť opatrenia na zníženie nákladov výroby bez vedľajšieho dopadu na úroveň kvality. Následne navrhujeme aby podnik v snahe zabezpečiť priaznivejší stav ekonomickej situácie odstránil činnosti, ktoré nepridávajú podniku veľkú hodnotu, ale len vytvárajú dodatočné náklady a potrebné činnosti sa pokúsil obmedziť. Spoločnosť by mala optimalizovať výrobné náklady z hľadiska efektívnosti a časovej náročnosti, zamerať svoj záujem na výrobky s vyššou pridanou hodnotou, zvyšovať kvalitu výrobkov, a tým zabezpečiť aj zvýšenie predaja výrobkov. Na redukciu osobných nákladov by spoločnosť mohla využiť outsourcing niektorých firemných aktivít prenesením ich na externý subjekt. Externý podnik dokáže niektoré funkcie, ako personálne činnosti, účtovníctvo, či logistiku zabezpečiť za výhodnejšie ceny. Outsourcing zamestnancov pomôže znížiť mzdové náklady a zároveň bude mať priaznivý účinok na výšku čistého zisku. Ďalej by sa spoločnosť mohla zamerať aj na zefektívňovanie výrobného procesu, napríklad skrátiť trvanie jednotlivých výrobných operácií alebo plánované servisné zásahy.

Keďže sa jedná o podnik zaoberajúci sa výrobnou činnosťou, jeho hlavná časť príjmov je tvorená tržbami z vlastných výrobkov a obchodného tovaru. Vzhľadom na to, navrhujeme zväziť zvýšenie obchodnej marže produktov, čím zvýšime aj výsledok hospodárenia, ktorý ovplyvňuje výšku rentability, ako aj hodnotu podniku. Samozrejme cenovú politiku je potrebné nastaviť s ohľadom na cenovú senzibilitu zákazníka, ako aj konkurenciu a situáciu na trhu. Ďalším možným opatrením, ako zvýšiť hodnoty výsledku hospodárenia je rozšíriť svoje orientovanie na cieľového zákazníka. Sústrediť svoje zameranie na prienik na zahraničné odbytové trhy, či získavanie nových obchodných partnerov mimo Slovenskej Republiky.

Analýzou bankrotných a bonitných modelov nedosiahla spoločnosť TAURIS, a.s. veľmi uspokojivé hodnotenie finančnej situácie podniku. Preto navrhujeme, aby sa podnik do budúcnosti zameral na stabilizáciu a zlepšenie ukazovateľa cash flow. Podnik by mohol zvýšiť vlastný disponibilný kapitál, ktorý je dôležitým ukazovateľom v rámci finančného hodnotenia bonity, a to napríklad predajom nepotrebných častí majetku. Ako aj zväziť potrebu prípadných investícií, ktoré by mali byť financované cez dlhodobé úvery. Ak bude spoločnosť v budúcnosti využívať na dlhodobú investíciu krátkodobý úver, finančné prostriedky z investície nebudú stačiť na splácanie úveru a môže prísť k zhoršeniu finančnej

situácie. Zameraním sa na skvalitnenie marketingovej stratégie by podnik mohol navýšiť výnosy, teda zvýšiť obrat tržieb a tak prispieť k zlepšeniu peňažného toku, ako aj celkovej hodnoty spoločnosti.

Spoločnosti TAURIS, a.s. predpovedáme do budúcnosti ďalší rast, pri zachovaní a stimulácii pozitívnych trendov vývoja analyzovaných ukazovateľov vybranej spoločnosti, ako aj pri využití navrhovaných opatrení.

Záver

Hlavným cieľom bakalárskej práce bolo pomocou vhodných metód odhaliť podnik v kríze a na základe analýz predložiť spoločnosti návrhy a protikrizové opatrenia na prekonanie problematických oblastí podniku.

V prvej kapitole záverečnej práce sme spracovali teoretické poznatky z problematiky finančnej krízy jej členenie, hlavné príčiny a následky vplyvu krízy na podnik. Dôležitou časťou bolo aj vymedzenie metód na základe ktorých, sme boli schopný identifikovať, či sa náš skúmaný podnik nachádza v kríze, ako aj určiť hlavne oblasti v podniku, ktoré možno považovať za problematické. Metódy a postupy finančnej analýzy, ktoré boli využívané v našej práci boli bonitné a bankrotné modely, ako aj základné finančné pomerové ukazovatele, ktoré sú súčasťou finančnej analýzy podniku. Následne sme uviedli najčastejšie využívané opatrenia ako bojovať s krízou v podniku. V tejto praktickej časti práce sme sa venovali aj činiteľom, ktoré ovplyvňujú finančný stav podniku a zdrojom finančnej analýzy, ako napríklad účtovná závierka.

V ďalšej časti práce sme charakterizovali vybraný podnik TAURIS, a.s., určili sme hlavný cieľ práce, čiastkové ciele, ako aj použité metódy a metodiky, ktoré nám pomohli pri naplnení hlavného cieľa záverečnej práce.

V kapitole s názvom Výsledky práce, sme pomocou grafov a tabuliek zaznamenali výpočty pomerových finančných ukazovateľov likvidity, rentability, aktivity a zadlženosti pomocou, ktorých sme analyzovali finančnú situáciu podniku za sledované obdobie piatich rokov. Ako ďalšie metódy predikcie finančného vývoja spoločnosti sme si zvolili bonitné a bankrotné modely. Na základe výsledných hodnôt sme boli schopný interpretovať, ako jednotlivé ukazovatele vplývajú na činnosť podniku. Analýzou sme zistili, ktoré položky súvahy negatívne ovplyvňujú celkový finančný stav, ako napríklad záväzky spoločnosti.

V poslednej časti práce sme zhodnotili celkové pôsobenie podniku, na základe výsledných hodnôt a tie najmenej prosperujúce výsledky sme sa snažili zlepšiť pomocou viacerých odporúčaní. Navrhnuté odporúčania sa týkali najmä nízkej likvidity, problému spoločnosti s volatilitou cien vstupných nákladov, ale aj problémom s rentabilitou. Dúfame, že nami ponúknuté opatrenia na riešenie daných problematických oblastí spoločnosti pomôžu v zlepšení svojej finančnej situácie a v budúcnosti bude schopná naďalej zvyšovať svoj trhový podiel na trhu rovnako, ako aj úroveň konkurencieschopnosti podniku.

Zoznam použitej literatúry

1. ALEXÝ, J., – MEČÁR, M. *Strategický a krízový management*. Bratislava: Iris, 2007. ISBN 80-89018-99-8
2. BÍLEK, P. 2007. *Krízové stavy a stratégie: príspevok z konferencie*. Herľany: TU KE, 2007. 775 s.
3. EPSTEIN, M. J.: *Communicating with Stakeholders in a Crisis*. [elektronický zdroj]. 2003. Dostupné na: <www.fei.org>
4. FARKAŠOVÁ, E. – DŽUPKA, P. *Ekonomická analýza podniku*. Košice: Elfa, 2007. 133 s.
5. GRUNWALD, R. – HOLEČKOVÁ, J. 2004. *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. dotlač druhého vydania, Praha : Nakladatelství Oeconomica, 2004. s.17. ISBN 80-245-0684-X
6. GURČÍK, Ľ. *Podnikateľská analýza a kontroling*. 2. Vydanie. Nitra: SPU, 2004. 158 s. ISBN 807137-958-1.
7. KISLINGEROVÁ, E. 2010. *Podnik v časech krize*. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3136-0.
8. KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 3. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckova edice ekonomie. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9
9. KISLINGEROVÁ, E. *Podnik v časech krize*. 1. vydání Praha: Grada Publishing, 2010. 208 s. ISBN: 978-80-247-3136-0
10. KOTULIČ, R. – KIRÁLY, P.–RAJČÁNIOVÁ, M. 2007. *Finančná analýza podniku*. 1. vydanie. Bratislava: Iura edition, 2007. s. 16. ISBN 978-80-8078-117-0
11. KRIŠTOF, M. *Inovatívne spôsoby získavania informácií aplikovaných pri externej finančnej analýze*. [elektronický zdroj]. 2016. Dostupné na: <https://www.ef.umb.sk/konferencie/kfu_2016/prispevky%20a%20prezentacie/Sekcie/Kri%C5%A1tof.pdf>
12. LUKÁČ, J., *Metódy odhalenia krízy podniku*. Manažment v teórii a praxi, roč. 16. Ekonomická univerzita v Bratislave. 2020. s. 49. ISSN 1336-7137

13. MAJDÚCHOVÁ, H., – NEUMANNOVÁ, A. 2008. *Podnikové hospodárstvo pre manažérov*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2008. s. 21. ISBN 978-80-8078-200-9.
14. MAŘÍK, M. – MAŘÍKOVÁ, P. *Moderní metody hodnocení výkonnosti a oceňování podniku*. 2 vyd. Praha: Ekopress, 2005. ISBN 8086119610.
15. MATISKOVÁ, D. – ŠEBEJ, P. *Finančná analýza v praxi*. 1.vyd. Brno: Tribun EU s.r.o., 2012. ISBN 978-80-971152-1-0.
16. MATULČÍKOVÁ, M., – SRNA, O. 2002. *Krízový manažment*. Bratislava: EUBA, 2002. ISBN 80-225-1595-7
17. MEROVCI, S. – KONXHELI, D. – SAHITI, A. *Types of Financial Crisis*. Asian Journal of Business and Management Sciences, 2011, ISSN: 2047-2528
18. MIHOK, J. – VIDOVÁ, J. 2006. *Riadenie podniku v kríze*. Košice: Technická univerzita, 2006. ISBN 80-80735-33-6
19. MORRISON, M. 2010. *History of SMART objectives*. Rapid Business Improvement. [elektronický zdroj]. Dostupné na: <<https://rapidbi.com/history-of-smart-objectives/>>
20. ORESKÝ, Milan. *Finančná a ekonomická analýza obchodného podniku*. Bratislava. 2017. ISBN 978-80-8168-763-1
21. PETŘÍK, Tomáš. *Ekonomické a finanční řízení firmy*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-3024-0.
22. PULAKOS, Elaine D. *Performance management: A new approach for driving business results*. John Wiley & Sons, 2009. ISBN 978-1-4051-7762-7
23. RAIS, K., – SMEJKAL, V. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*, Grada Publishing, a.s. 2006. 300 s. ISBN 9788024716674.
24. Register účtovných závierok Slovenskej Republiky. Účtovné závierky spoločnosti TAURIS, a.s. [elektronický zdroj]. 2015 – 2019. Dostupné na: Oficiálny zdroj informácií o finančnom hospodárení podnikov | registeruz.sk
25. RŮČKOVÁ, P. 2011. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 143 s. ISBN 978-80-247-3916-8.

26. RUČKOVÁ, P: *Finanční analýzam, metody, ukazatele, využití v praxi*, 3 rozšířené vydanie, Praha: Grada Publishing, 2010, 139 s, ISBN 978-80-247-3308-1
27. SEDLÁČEK, J. *Finanční analýza podniku*, 1.vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2007. ISBN 978-80-251-1830-6
28. SEDLÁČEK, J. *Účetní data v rukou manažera*. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2001. 220 s. ISBN 80-7226-562-8.
29. SEDLÁK, M. a kol. 2010. *Podnikové hospodárstvo*. 1. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2010. s. 52. ISBN 978- 808-8078-317-4. 6
30. SCHOLLEOVÁ, H. 2012. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 268 s. ISBN 978-80-247-4004-1.
31. SYNEK, M. a kol. 2007. *Manažerska ekonomika*. 4., aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. s. 420. ISBN 978-80-247-1992-4.
32. SYNEK, M. *Podniková ekonomika*. 4., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: CH Beck. Beckovy ekonomické učebnice. 2006. ISBN 80-717-9892-4.
33. SYNEK, M., –KOPKÁNĚ, H. –KUBÁLKOVÁ, M. *Manažerské výpočty a ekonomická analýza*. Praha: C.H. Beck, 2009, str. 185
34. ŠIMÁK, L. 2004. *Krízový manažment vo verejnej správe*. Žilina: FŠI ŽU, 2004. 247 s. ISBN 80-88829-13-5.
35. VLACHYNSKÝ, K. a kolektív: *Podnikové financie*. Bratislava: Súvaha, spol. s. r. o, 2002.s. 400/508 s. ISBN 80-88727-48-0.
36. ZALAI, K. a kol. 2007. *Finančno-ekonomická analýza podniku*. 5. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo SPRINT – vfra, 2007. s. 15. ISBN 978-80-89085-74-1.
37. ZUZÁK, R. *Krize podniku a její kreativní řešení*. 1. vydání Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2005. 101 s. ISBN 80-213-1393-5
38. ZUZÁK, R., – KÖNIGOVÁ, M. 2009. *Krizové řízení podniku*. 2., aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. s. 18. ISBN 978-80-247-3156-8.

Prílohy

Príloha A – Súvaha

Príloha B – Výkaz ziskov a strát